

Годишен консолидиран доклад за дейността
Консолидиран финансов отчет
Доклад на независимия одитор

Параходство Българско речно плаване АД
31 декември 2021 г.

Съдържание

	Страница
Консолидиран отчет за финансовото състояние	1
Консолидиран отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход	3
Консолидиран отчет за промените в собствения капитал	4
Консолидиран отчет за паричните потоци	6
Пояснения към консолидирания финансов отчет	7
Годишен консолидиран доклад за дейността, Приложение 3	-
Декларация за корпоративно управление	-
Декларация от отговорните лица	-
Одиторски доклад и декларация	-

Консолидиран отчет за финансовото състояние

Активи	Пояснение	31 декември 2021 '000 лв.	31 декември 2020 '000 лв.
Нетекущи активи			
Нематериални активи	9	6 707	6 206
Имоти, машини и съоръжения	10	42 668	43 940
Активи с право на ползване	11.3	33	-
Инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал	7	4 696	4 409
Инвестиционни имоти	12	19 745	19 846
Дългосрочни финансови активи	13	124	124
Нетекущи активи		73 973	74 525
Текущи активи			
Материални запаси	15	1 754	1 652
Предоставени заеми	16	98	101
Търговски и други вземания	17	1 622	1 196
Вземания от свързани лица	34	6 683	5 860
Вземания във връзка с данъци върху дохода		-	1
Пари и парични еквиваленти	18	4 649	3 963
Текущи активи		14 806	12 773
Общо активи		88 779	87 298

GEORGI YORDANOV NEDELICHEV
Digitally signed by GEORGI YORDANOV NEDELICHEV
Date: 2022.04.29 17:35:20 +03'00'

Съставил: _____
/Георги Неделчев/

Дата: 20 април 2022 г.

Tihomir Ivanov Mitev
Digitally signed by Tihomir Ivanov Mitev
Date: 2022.04.29 18:03:08 +03'00'

Изпълнителен директор: _____
/Тихомир Митев/

RUMEN STEFANOV POPOV
Digitally signed by RUMEN STEFANOV POPOV
Date: 2022.04.29 17:35:52 +03'00'

Изпълнителен директор: _____
/Румен Попов/

Одиторско дружество
„Актив“ ООД с рег.№ 005
Надя Костова – управител

Регистриран одитор, отговорен за одита
Надя Костова (диплом № 0207)

Nadya Encheva Kostova
Digitally signed by Nadya Encheva Kostova
Date: 2022.04.29 18:49:20 +03'00'

Nadya Encheva Kostova
Digitally signed by Nadya Encheva Kostova
Date: 2022.04.29 18:49:52 +03'00'

Консолидиран отчет за финансовото състояние (продължение)

Собствен капитал и пасиви	Пояснение	31 декември 2021 '000 лв.	31 декември 2020 '000 лв.
Собствен капитал			
Акционерен капитал	19.1	35 709	35 709
Премиен резерв	19.2	9 403	9 403
Други резерви	19.3	23 366	23 645
Неразпределена печалба		7 105	4 860
Собствен капитал, отнасящ се до собствениците на предприятието-майка		75 583	73 617
Неконтролиращо участие		970	974
Общо собствен капитал		76 553	74 591
Пасиви			
Нетекущи пасиви			
Пенсионни задължения към персонала	20.2	305	289
Задължения по договори за лизинг	11.3	17	-
Отсрочени данъчни пасиви	14	1 335	1 308
Нетекущи пасиви		1 657	1 597
Текущи пасиви			
Пенсионни и други задължения към персонала	20.2	1 378	1 270
Краткосрочни заеми	21	30	-
Задължения по договори за лизинг	11.3	16	-
Търговски и други задължения	22	676	1 084
Краткосрочни задължения към свързани лица	34	8 469	8 748
Задължения за данъци върху дохода		-	8
Текущи пасиви		10 569	11 110
Общо пасиви		12 226	12 707
Общо собствен капитал и пасиви		88 779	87 298

Съставил: **GEORGI YORDANOV NEDELCHEV**
/Георги Неделчев/
Digitally signed by GEORGI YORDANOV NEDELCHEV
Date: 2022.04.29 17:36:24 +03'00'

Дата: 20 април 2022 г.

Изпълнителен директор: **Tihomir Ivanov Mitev**
/Тихомир Митев/
Digitally signed by Tihomir Ivanov Mitev
Date: 2022.04.29 18:07:58 +03'00'

Изпълнителен директор: **RUMEN STEFANOV POPOV**
/Румен Попов/
Digitally signed by RUMEN STEFANOV POPOV
Date: 2022.04.29 17:36:43 +03'00'

Одиторско дружество
„Актив“ ООД с рег.№ 005
Надя Костова – управител

Регистриран одитор, отговорен за одита
Надя Костова (диплом № 0207)

Nadya Encheva Kostova
Digitally signed by Nadya Encheva Kostova
Date: 2022.04.29 18:50:28 +03'00'

Nadya Encheva Kostova
Digitally signed by Nadya Encheva Kostova
Date: 2022.04.29 18:50:52 +03'00'

Консолидиран отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за годината, приключваща на 31 декември

Пояснение	2021 '000 лв.	2020 '000 лв.	
Приходи от продажби	23	16 825	14 306
Други приходи	24	859	462
Печалба от продажба на нетекущи активи	25	-	1 592
Разходи за материали	26	(3 264)	(2 429)
Разходи за външни услуги	27	(3 444)	(3 046)
Разходи за персонала	20.1	(6 193)	(5 844)
Разходи за амортизация и обезценка на нефинансови активи	9, 10, 12	(2 394)	(2 306)
Промени в наличностите на готовата продукция и незавършеното производство		45	(19)
Други разходи	28	(1 484)	(2 359)
Печалба / (Загуба) от оперативна дейност		950	357
Печалба/(Загуба) от инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал	7	(1 165)	143
Финансови разходи	29	(280)	(295)
Финансови приходи	29	953	638
Друг финансови позиции	30	389	(490)
Печалба / (Загуба) преди данъци		847	353
Разходи/Приходи за данъци върху дохода	31	(39)	18
Печалба / (Загуба) за годината		808	371
Печалба/ (Загуба) за годината, отнасяща се до:			
Неконтролиращото участие		(4)	(87)
Притежателите на собствен капитал на предприятието-майка		812	458
Друга (всеобхватна загуба)/ друг всеобхватен доход:			
Компоненти, които не се рекласифицират в печалбата или загубата:			
Преоценки на задълженията по планове с дефинирани доходи	19.3	(20)	(17)
Данък върху дохода, отнасящ се до компоненти, които не се рекласифицират в печалбата или загубата	14	2	2
Друга (всеобхватна загуба)/ друг всеобхватен доход за годината, нетно от данъци		(18)	(15)
Общо всеобхватен доход / (всеобхватна загуба) за годината		790	356
Общо всеобхватен доход за годината, отнасящ се до:			
Неконтролиращото участие		(4)	(87)
Притежателите на собствен капитал на предприятието майка		794	443
Доход / (Загуба на акция)/ на акция:		лв.	лв.
Основна доход / (загуба) на акция		0.02	0.01

Съставил:
 /Георги Неделчев/

Изпълнителен директор:
 /Тихомир Митев/

Дата: 20 април 2022 г.

Изпълнителен директор:
 /Румен Попов/

Одиторско дружество
 „Актив“ ООД с рег.№ 005
 Надя Костова – управител

 Nadya Encheva Kostova

Регистриран одитор, отговорен за одита
 Надя Костова (диплом № 0207)

 Nadya Encheva Kostova

Консолидиран отчет за промените в собствения капитал за годината, приключваща на 31 декември

Всички суми са представени в '000 лв.	Акционерен капитал	Премиен резерв	Други резерви	Неразпределена печалба	Общо собствен капитал на собствениците на предприятието-майка	Неконтролиращо участие	Общо капитал
Салдо към 1 януари 2021 г.	35 709	9 403	23 645	4 860	73 617	974	74 591
Други промени	-	-	(261)	1 433	1 172	-	1 172
Сделки със собствениците	-	-	(261)	1 433	1 172	-	1 172
Печалба/Загуба за годината	-	-	-	812	812	(4)	808
Преоценки на задълженията по планове с дефинирани доходи	-	-	(18)	-	(18)	-	(18)
Общо всеобхватен доход за годината	-	-	(18)	812	794	(4)	790
Прехвърляне на преоценка в неразпределена печалба, нетно от данъци	-	-	-	-	-	-	-
Салдо към 31 декември 2021 г.	35 709	9 403	23 366	7 105	75 583	970	76 553

GEORGI YORDANOV NEDELICHEV
 Digitally signed by GEORGI YORDANOV NEDELICHEV
 Date: 2022.04.29 17:37:49 +03'00'
Съставил: /Георги Неделчев/

Дата: 20 април 2022 г.

Одиторско дружество
 „Актив“ ООД с рег.№ 005
 Надя Костова – управител

Nadya Encheva Kostova
 Digitally signed by Nadya Encheva Kostova
 Date: 2022.04.29 18:52:30 +03'00'

Tihomir Ivanov Mitev
 Digitally signed by Tihomir Ivanov Mitev
 Date: 2022.04.29 18:16:26 +03'00'
Изпълнителен директор: /Тихомир Митев/

RUMEN STEFANOV POPOV
 Digitally signed by RUMEN STEFANOV POPOV
 Date: 2022.04.29 17:38:10 +03'00'
Изпълнителен директор: /Румен Попов/

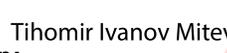
Регистриран одитор, отговорен за одита
 Надя Костова (диплом № 0207)

Nadya Encheva Kostova
 Digitally signed by Nadya Encheva Kostova
 Date: 2022.04.29 18:52:58 +03'00'

Консолидиран отчет за паричните потоци за годината, приключваща на 31 декември

Пояснение	2021	2020
	'000 лв.	'000 лв.
Оперативна дейност		
Постъпления от клиенти	18 701	16 552
Плащания към доставчици	(7 389)	(6 202)
Плащания към персонал и осигурителни институции	(7 053)	(7 211)
Постъпления от възстановени данъци, различни от данък върху дохода	-	341
Плащания за данъци върху дохода	(31)	(74)
Плащания за данъци, различни от данък върху дохода	(1 028)	(984)
Други постъпления от оперативна дейност, нетно	(100)	(115)
Нетен паричен поток от оперативна дейност	3 100	2 307
Инвестиционна дейност		
Придобиване на машини и съоръжения	(1 144)	(3 384)
Постъпления от продажба на машини и съоръжения	-	3 005
Придобиване на нематериални активи	(441)	(559)
Плащане на концесионни възнаграждения	(397)	(382)
Предоставени заеми и депозити	(84)	(606)
Постъпления от предоставени заеми и депозити	150	62
Получени лихви	12	22
Получени дивиденди	33.2	412
Нетен паричен поток от инвестиционна дейност	(1 183)	(1 430)
Финансова дейност		
Получени заеми	30	1 177
Плащания по заеми	(1 197)	(685)
Плащания на лихви	(26)	(35)
Плащания по договори за лизинг	(17)	-
Други плащания за финансова дейност	(12)	(13)
Нетен паричен поток от финансова дейност	(1 222)	444
Нетна промяна в пари и парични еквиваленти	695	1 321
Пари и парични еквиваленти в началото на годината	3 963	2 649
Загуба от валутна преоценка на пари и парични еквиваленти, нетно	(9)	(7)
Пари и парични еквиваленти в края на годината	4 649	3 963

Съставил:
GEORGI YORDANOV NEDELCHEV
Digitally signed by GEORGI YORDANOV NEDELCHEV
Date: 2022.04.29 17:39:30 +03'00'
/Георги Неделчев/

Изпълнителен директор:
Tihomir Ivanov Mitev
Digitally signed by Tihomir Ivanov Mitev
Date: 2022.04.29 18:19:07 +03'00'
/Тихомир Митев/

Дата: 20 април 2022 г.

Изпълнителен директор:
RUMEN STEFANOV POPOV
Digitally signed by RUMEN STEFANOV POPOV
Date: 2022.04.29 17:39:52 +03'00'
/Румен Попов/

Одиторско дружество
„Актив“ ООД с рег.№ 005
Надя Костова – управител

Регистриран одитор, отговорен за одита
Надя Костова (диплом № 0207)

Надя Енчева Костова

Digitally signed by Nadya Encheva Kostova
Date: 2022.04.29 18:54:35 +03'00'

Надя Енчева Костова

Digitally signed by Nadya Encheva Kostova
Date: 2022.04.29 18:55:07 +03'00'

Пояснения към консолидирания финансов отчет

1. Предмет на дейност

Основната дейност на Параходство Българско речно плаване АД и неговите дъщерни предприятия („Групата“) се състои в търговско корабоплаване по река Дунав, в това число: превоз на товари по воден път и в комбиниран транспорт, превоз на пътници и багаж, наемане и отдаване на кораби, други плавателни и други транспортни средства, буксировка и тласкане на плавателни средства и товари, корабно снабдяване, извършване на речни и морски услуги и други помощни търговски и технически дейности и операции, свързани с търговското мореплаване, осъществяване дейност на специализиран пристанищен оператор, чрез извършване на пристанищни дейности, свързани с обработка на ро-ро и фериботни товари, фрактова и транспортно-спедиционна дейност, търговско представителство, посредничество и корабно агентиране, вътрешна и външна търговия, кораборемонт за свои и чужди нужди, инвеститорска и инженерингова дейност, научно-развойна дейност, подготовка и квалификация на кадри, други видове търговска дейност, за които няма нормативна забрана. В своята дейност предприятието майка може да сключва сделки в страната и чужбина, включително да придобива и отчуждава недвижими и движими вещи и вещни права, ценни книги, права върху изобретения, търговски марки, ноу-хау и други обекти на интелектуалната собственост, да предявява и отговаря по искове, свързани с дейността му и спазване на действащото законодателство. Допълнителен предмет на дейност е: производствена, търговска и други дейности с горива, петролни, нефтохимически, химически и други продукти. Групата извършва и дейности по производство на палубни кранове, механизми на корпуси, надстройки, стоманени конструкции, оборудване и друга машиностроителна продукция, ремонт на селскостопанска техника.

Предприятието–майка, Параходство Българско речно плаване АД е акционерно дружество, чието седалище и адрес на управление е в Република България, с адрес гр. Русе, пл. Отец Паисий № 2. Дружеството е регистрирано в Търговския регистър с ЕИК 827183719.

Акциите на предприятието–майка са регистрирани на Българска фондова борса – София АД.

Предприятието–майка се управлява чрез двустепенна система на управление, включваща Надзорен и Управителен съвет.

Към 31 декември 2021 г. съставът на органите на управление е както следва:

Членове на Надзорния съвет:

- Химимпорт АД;
- Българска Корабна Компания ЕАД;
- Тодор Йотов Йотов.

Членове на Управителния съвет:

- Тихомир Иванов Митев;
- Любомир Тодоров Чакъров;
- Александър Димитров Керезов;
- Йордан Стефанов Йорданов;
- Румен Стефанов Попов;
- Светлана Петрова Стефанова;
- Кремена Николова Йорданова.

Дружеството–майка се представлява от Изпълнителните директори Тихомир Иванов Митев и Румен Стефанов Попов – само заедно.

На Общо събрание на акционерите на Дружеството, проведено на 27.07.2021 г., бе избран нов одитен комитет с Председател Милена Йорданова Порожанова, членове Пламенка Тодорова Петрова и Десислава Павлова Кузева.

Мажоритарният собственик на Предприятието–майка е Българска Корабна Компания ЕАД, чийто инструменти на собствения капитал не се котира на фондова борса. Собственик на Българска Корабна Компания ЕАД е Химимпорт АД, регистрирано в Република България, чиито инструменти на собствения капитал се котира на Българска фондова борса София АД.

Броят на персонала на Групата към 31 декември 2021 г. е 329 души.

Информация относно наименованието, страната на учредяване, дяловото участие и правото на глас за всяко дъщерно дружество, включено в консолидацията, е предоставена в пояснение 5.1.

2. Основа за изготвяне на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет на Групата е съставен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския съюз (МСФО, приети от ЕС). По смисъла на параграф 1, точка 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството, приложим в България, терминът „МСФО, приети от ЕС“ представляват Международните счетоводни стандарти (МСС), приети в съответствие с Регламент (ЕО) 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.

Консолидираният финансов отчет е съставен в български лева, което е функционалната валута на предприятието майка. Всички суми са представени в хиляди лева ('000 лв.) (включително сравнителната информация за 2020 г.), освен ако не е посочено друго.

Консолидираният финансов отчет е съставен при спазване на принципа на действащо предприятие.

Към датата на изготвяне на настоящия консолидиран финансов отчет ръководството е направило преценка на способността на Групата да продължи своята дейност като действащо предприятие на база на наличната информация за предвидимото бъдеще. След извършения преглед на дейността на Групата ръководството очаква, че Групата има достатъчно финансови ресурси, за да продължи оперативната си дейност в близко бъдеще и продължава да прилага принципа за действащо предприятие при изготвянето на консолидирания финансов отчет.

През 2021 г. Групата отчита нетна печалба за периода в размер на 808 хил. лв. Към 31 декември 2021 г. текущите активи на Групата надвишават сумата на текущите ѝ пасиви с 4 237 хил.лв. към края на предходната година превишението с 1 663 хил.лв..

Финансовото състояние на Групата се счита за стабилно, тъй като капиталовите съотношения за дейността ѝ показват стабилен дял на собствения капитал при осигуряване на финансиране. По преценка на ръководството на Групата, не са налице съществени обстоятелства, които да индикират несигурност, която може да породви съществено съмнение относно възможността на Групата да продължи да функционира като действащо предприятие.

В резултат на извършения преглед на дейността, Ръководството счита, че въз основа на направените прогнози за бъдещото развитие на Групата, както и поради продължаващата финансова подкрепа от собствениците, Групата ще има достатъчно ресурси, за да продължи оперативната си дейност в близко бъдеще и счита, че принципът за действащо предприятие е уместно използван. Направените прогнози за бъдещото развитие на Групата, са съобразени с възможните влияния върху търговската му дейност и индикират, че Групата би следвало да продължи обичайната си дейност, без да се предприемат съществени промени в нея.

Независимо от горепосоченото Ръководството счита, че настъпилите през отчетната година събития имаха и биха имали негативен ефект върху дейността на Дружеството, а именно:

Икономическите последици от войната в Украйна вече са изключително сериозни и продължават да се изменят всеки ден. Според МВФ цените на енергията и суровините, включително на пшеницата и другите зърнени култури, рязко се повишиха, утежнявайки допълнително инфлационния натиск от смущенията във веригата за доставки и от възстановяването от пандемията, предизвикана от Covid-19. Ценовите сътресения ще окажат влияние и в световен мащаб. Конфликтът продължава да ескалира и икономическите щети ще бъдат още по-опустошителни. Санкциите срещу Русия също така ще окажат значително въздействие върху световната икономика и финансовите пазари, като ще имат значителни странични ефекти и в други държави.

COVID-19 все още не е победен и възстановяването зависи в голяма степен от развитието на болестта както в рамките на ЕС, така и извън него. Според анализите, не може да се изключи повторното въвеждане на ограничения, които оказват въздействие върху икономическата дейност. В ЕС този риск е особено важен в държавите членки със сравнително нисък процент на ваксинация. Предвид извънредността на ситуацията, ръководството на Дружеството, не е в състояние да оцени надежно влиянието на войната в Украйна и продължаващата коронавирусна пандемия върху бъдещото финансово състояние и резултатите от дейността си. Въпреки това, Ръководството на Дружеството счита, че въздействието им ще има негативен ефект, както върху икономиката на страната, така и върху дейността на Дружеството. Дружеството има достатъчно финансови ресурси, за да продължи оперативната си дейност в близко бъдеще и продължава да прилага принципа за действащо предприятие при изготвянето на индивидуалния финансов отчет.

3. Промени в счетоводната политика

3.1. Нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, които са влезли в сила от 01.01.2021г.

За текущата финансова година дружеството е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за неговата дейност.

От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2021г., не са настъпили промени в счетоводната политика, освен някои нови и разширяването на вече установени оповестявания, без това да доведе до други промени - в класификацията или оценката на отделни отчетни обекти и операции.

3.1.1. Изменение на МСС 16 Имоти, машини и съоръжения – Имоти, машини и съоръжения – постъпления преди предвидената употреба (Регламент (ЕС) № 2021/1080 от 28 юни 2021 г., Официален вестник, бр. L 234 от 2.7.2021 г.). Публикувано е от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) на 14.05.2020 г. Прието е за приложение в ЕС съгласно Регламент (ЕС) № 2021/1080 от 28 юни 2021 г. (Официален вестник, бр. L 234 от 2.7.2021 г.). Изменението на МСС 16 засяга счетоводното третиране на приходите от продажба на единици, произведени при привеждането на даден актив от имоти, машини и съоръжения до местоположението и в състоянието, необходими, за да може той да функционира по начина, предвиден от ръководството, съгласно **пар. 17, буква „в”** на МСС 16 *Имоти, машини и съоръжения*.

Промени:

1) С изменението на пар. 17, буква „д” от МСС 16 Имоти, машини и съоръжения е премахнат текстът изискващ приспадане от разходите за тестване на нетните постъпления от продажбата на единици, произведени докато активът се привежда до местоположението и състоянието да бъде използван по начина, предвиден от ръководството. От това следва, че се забранява приспадането от цената на придобиване на даден актив от имоти, машини и съоръжения приходите от продажба на единиците, произведени при довеждането на този актив до необходимото местоположение и състояние, за да може да работи по начина, предвиден от ръководството (пар. ОЗ16В от Основанието за заключения към МСС 16).

2) С изменението на пар. 17, буква „д” е добавен текст, че тестването дали даден актив от имоти, машини и съоръжения функционира правилно, означава оценка на техническите и физически характеристики, а не оценка на финансовите резултати от използването на актива (например оценяване дали активът от имоти, машини и съоръжения е постигнал определено ниво на оперативна печалба – пар. ОЗ16С).

3) Предприятието признава постъпленията от продажбата на такива единици и разходите за производството и продажбата на тези единици в печалбата или загубата. Предприятието определя себестойността на тези единици в съответствие с МСС 2 Материални запаси (пар. 9–33) (МСС 16, пар. 20А, нов).

3.1.2. Изменение на МСС 37 Провизии, условни пасиви и условни активи – Обременяващи договори – разходи за изпълнение на договор (Регламент (ЕС) № 2021/1080 от 28 юни 2021 г., Официален вестник, бр. L 234 от 2.7.2021 г.). Изменението на МСС 37 с название „Обременяващи договори – разходи за изпълнение на договор” е публикувано от СМСС на 14.05.2020 г. Прието е за приложение в ЕС съгласно Регламент (ЕС) № 2021/1080 от 28 юни 2021 г. (Официален вестник, бр. L 234 от 2.7.2021 г.). С изменението на МСС 37 се уточнява кои разходи следва да включва

предприятието в състава на разходите за изпълнение на договор, за да прецени дали договорът е обременяващ и следователно да признае провизия.

Основни промени:

1) С изменението на МСС 37 се уточнява, че разходите за изпълнение на договор включват и двата вида разходи (МСС 37, пар. 68А): – допълнителните разходи за изпълнение на договора (например разходите на преки материали и труд); и – разпределение на други разходи, пряко свързани с изпълнението на договори (например разпределени разходи за амортизация на имоти, машини и съоръжения, използвани за изпълнение на договора наред с други договори).

2) С изменението също така се внася малка промяна в пар. 69 на стандарта, който изисква преди да признае провизия за обременяващи договори, предприятието да признае евентуална загуба от обезценка, която е възникнала за активите, използвани при изпълнение на договора (предишен текст – „свързани с договора“), съгласно МСС 36 Обезценка на активи. Преди изменението в пар. 69 се използва изразът „активи, свързани с договора“. Въпреки това изразът „свързани с договора“ може да се чете, че изискването в пар. 69 се прилага само за активи, използвани единствено за договора, а не използвани и за други договори. Затова СМСС промени текста в този параграф, за да се поясни, че изискването за признаване на загуба от обезценка преди признаването на провизия за обременяващи договори се прилага за всички активи, чиято цена на придобиване ще бъде взета предвид при преценката дали договорът е обременяващ (пар. ОЗ17).

Дата на влизане в сила и преходни разпоредби

Изменението на МСС 37 следва да се прилага за годишни отчетни периоди с начало на или след 01.01.2022 г. по отношение на съществуващи договори, по които предприятието не е изпълнило всички свои задължения. По-ранно прилагане се разрешава (пар. 108). Изменението следва да се прилага с обратна сила, като се коригира началното салдо на неразпределената печалба (или друг засегнат компонент на собствения капитал) на датата на първоначалното прилагане. Сравнителната информация във финансовия отчет не се преизчислява (пар. 94А).

3.1.3. Изменение на МСФО 3 Бизнес комбинации – Препратка към концептуалната рамка (Регламент (ЕС) № 2021/1080 от 28 юни 2021 г., Официален вестник, бр. L 234 от 2.7.2021 г.). Изменението на МСФО 3 следва да се прилага в бъдеще по отношение на бизнес комбинации, чиято дата на придобиване е на или след началото на първия годишен отчетен период, започващ на или след 01.01.2022 г. По-ранно прилагане се разрешава, ако предприятието същевременно или по-рано прилага и всички други актуализирани препратки според *Изменения на препратките в МСФО към Концептуалната рамка*, публикувани от СМСС през март 2018 г. заедно с новата версия на Концептуалната рамка (споменати по-горе в „Основна информация“).

Дата на влизане в сила и преходни разпоредби

Изменението на МСФО 3 следва да се прилага в бъдеще по отношение на бизнес комбинации, чиято дата на придобиване е на или след началото на първия годишен отчетен период, започващ на или след 01.01.2022 г. Материали от курс: промените в МСФО, приложими за финансовите отчети за 2022 г. По-ранно прилагане се разрешава, ако предприятието същевременно или по-рано прилага и всички други актуализирани препратки според Изменения на препратките в МСФО към Концептуалната рамка, публикувани от СМСС през март 2018 г. заедно с новата версия на Концептуалната рамка (споменати по-горе в „Основна информация“).

3.1.4. Промени в МСФО 16 Лизинг (в сила за годишни периоди от 01.06.2020 г., приети от ЕК).

С тези промени се въвежда практическа целесъобразна мярка, на база, на която всеки лизингополучател може да избере да не преценява дали дадена отстъпка (облекчение) по лизинг, възникнала само като пряка последица от пандемията COVID-19, е изменение на лизинговия договор. Тази мярка се допуска за прилагане и когато са изпълнени едновременно следните условия: а) с промяната в лизинговите плащания се променя възнаграждението за лизинга, като промененото възнаграждение по същество не надхвърля възнаграждението за лизинга, непосредствено предхождащо промяната; б) всяко намаление на лизинговите плащания засяга само плащанията, първоначално дължими на или преди 30 юни 2021 г. (с последваща промяна на стандарта от 01.04.2021 г. се удължи срокът до 30 юни 2022 г.); както и в) останалите условия на лизинга не се променят съществено. Лизингополучателят, който прилага практическата целесъобразна мярка, отчита всяка промяна в плащанията по лизинга по същия начин, по който тя би се отчела при прилагането на МСФО 16, ако не представлява изменение на лизинговия договор. Тя не е валидна за лизингодателите. По-ранно прилагане е разрешено.

3.1.5. Промени в МСФО 16 Лизинг (в сила за годишни периоди от 01.04.2021 г., приети от ЕК). С тези промени се: а) позволява практическата целесъобразна мярка за COVID 19, свързана с отстъпки в наема, да се приложи от лизингополучателя за отстъпки в наема, за които всяко намаление на лизинговите плащания засяга само плащанията, а първоначално дължими на или преди 30 юни 2022 г., за които всяко намаление на лизинговите плащания засяга само плащанията, а първоначално дължими на или преди 30 юни 2022 г. (вместо само плащания дължими на или преди 30 юни 2021 г.); б) изисква прилагането на промяната да се отрази от лизингополучателя ретроспективно, като ефектите се признават кумулативно като корекция на началното салдо на неразпределената печалба (или друг компонент на собствения капитал, ако е подходящо) в началото на годишния отчетен период, през който лизингополучателят прилага за първи път промяната; и в) уточнява, че лизингополучателят не е задължен да оповестява информацията, която се изисква от МСС 8, параграф 28 (е), за отчетния период, през който лизингополучателят е приложил промяната за първи път. По-ранно прилагане е разрешено (включително за финансови отчети, които все още не са одобрени за издаване към датата на публикуване на промяната).

3.1.6. Промени в МСФО 9 Финансови инструменти, МСС 39 Финансови инструменти: признаване и оповестяване, МСФО 7 Финансови инструменти: оповестяване, МСФО 4 Застрахователни договори и МСФО 16 Лизинг вързани с Фаза 2 от реформата на базовите лихвени проценти (в сила за годишни периоди от 01.01.2021 г., приети от ЕК). Промените в стандартите, свързани с Фаза 2 от реформата на базовите лихвени проценти предоставят основно две практически облекчения: а) при определяне и оценка на промени в договорени парични потоци от финансови активи и пасиви и лизингови задължения – като промените в базовите лихвени проценти се отчетат чрез актуализиране на ефективния лихвен процент; и б) при отчитането на хеджиращи отношения – като се позволи промяна (преразглеждане) в определянето на хеджиращото отношение и на оценката на хеджиращия обект на база парични потоци, поради и в резултат на заместването на прилаганите базови лихвени проценти с други алтернативи. Измененията се прилагат ретроспективно. По-ранно прилагане е разрешено.

3.2. Годишни подобрения на МСФО, цикъл 2018–2020 г. (Регламент (ЕС) № 2021/1080 от 28 юни 2021 г., Официален вестник, бр. L 234 от 2.7.2021 г.), в т.ч.:

– **МСФО 1 Прилагане за първи път на Международните стандарти за финансово отчитане** – Дъщерно предприятие като предприятие, прилагащо за първи път МСФО;

– **МСФО 9 Финансови инструменти** – Такси при прага от „10 процента“ за отписване на финансови пасиви;

– **МСС 41 Земеделие** – Данъчно облагане при оценяване по справедлива стойност;

Годишни подобрения на МСФО, цикъл 2018–2020 г. 5 са публикувани от СМСС на 14.05.2020 г. и са приети за приложение в ЕС съгласно Регламент (ЕС) № 2021/1080 от 28 юни 2021 г. (Официален вестник, бр. L 234 от 2.7.2021 г.).

С тези поредни Годишни подобрения на МСФО се внасят промени с ограничен обхват в следните стандарти:

Предмет на изменението

Стандарт

● МСФО 1 *Прилагане за първи път на Международните стандарти за финансово отчитане*

● МСФО 9 *Финансови инструменти*

● МСС 41 *Земеделие*

● МСФО 16 *Лизинг*

Дъщерно предприятие като предприятие, прилагащо за първи път МСФО

Такси при прага от „10 процента“ за отписване на финансови пасиви

Данъчно облагане при оценяване по справедлива стойност

Стимули по лизинга

Изменение на МСФО 1 Прилагане за първи път на Международните стандарти за финансово отчитане – Дъщерно предприятие като предприятие, прилагащо за първи път МСФО

Според пар. Г16, буква „а“ на МСФО 1 Прилагане за първи път на Международните стандарти за финансово отчитане на дъщерно предприятие, което става предприятие, прилагащо за първи път МСФО, по-късно от своето предприятие майка, се предоставя освобождаване, свързано с оценяване

на активите и пасивите му във встъпителния отчет за финансовото състояние по МСФО. Това освобождаване обаче не се отнася за компоненти на собствения капитал. В резултат на това такова дъщерно предприятие ще трябва да води едновременно две системи на отчитане по отношение на кумулативните курсови разлики от валутно преизчисление на базата на различните дати на преминаване към МСФО на предприятието майка и на дъщерното предприятие. С изменението на МСФО 1 се облекчава прилагането на МСФО 1 от дъщерно предприятие, което прилага МСФО за първи път по-късно от неговото предприятие майка, по отношение на оценяването на кумулативните разлики от валутно преизчисляване. Според изменението се позволява на дъщерно предприятие, което избере да приложи пар. Г16, буква „а“ от МСФО 1, да оцени кумулативните разлики от валутно преизчисление на всички чуждестранни дейности, като използва сумите, които биха били включени в консолидирания финансов отчет на предприятието майка, въз основа на датата на преминаване на предприятието майка към МСФО (но преди консолидационни корекции и отчитане на ефекта на бизнес комбинацията) (пар. Г13А, нов). Това изменение се прилага и за асоциирано или съвместно предприятие, което избере да приложи пар. Г6, буква „а“ от МСФО 1. Изменението е в сила за годишни отчетни периоди, започващи на или след 01.01.2022 г., като е разрешено по-ранно прилагане.

Изменение на МСФО 9 Финансови инструменти – Такси при прага от „10 процента“ за отписване на финансови пасиви

С изменението на МСФО 9 се цели да се поясни кои такси и разходи следва да вземе под внимание предприятието при прилагането на изискването относно прага от 10 % за отписване по отношение на модифицирани финансови пасиви.

Основни промени

С изменението на МСФО 9 се поясняват таксите, които предприятието включва, когато преценява дали условията на нов или модифициран финансов пасив са съществено различни от условията на първоначалния финансов пасив. За целта е добавен нов текст в пар. Б3.3.6, според който платените или получени такси включват само таксите, платени или получени между кредитополучателя и кредитора, включително таксите, платени или получени от кредитополучателя или кредитора от името на другия. От този текст следва, че такси или разходи, платени на трети страни (извън кредитора), не се включват при оценката на прага от 10 %. Също така от пар. Б.3.3.6 преди изменението са премахнати последните две изречения, които са включени в новия пар. Б3.3.6А, който гласи: „Ако дадена размяна на дългови инструменти или промяна на условията бъде отчетена като погасяване, всички поети разходи или такси се признават като част от печалбата или загубата от погасяването. Ако размяната или промяната не са отчетени като погасяване, поетите разходи или такси коригират балансовата стойност на пасива и се амортизират за оставащия срок на модифицирания пасив.“

Дата на влизане в сила и преходни разпоредби

Изменението е в сила за годишни отчетни периоди, започващи на или след 01.01.2022 г., като е разрешено по-ранно прилагане. Ако предприятието приложи изменението по-рано, оповестява този факт (МСФО 9, пар. 7.1.9). Предприятието прилага изменението по отношение на финансови пасиви, които са модифицирани или разменени на или след началото на годишния отчетен период, в който предприятието прилага изменението за първи път (т.е. изменението се прилага перспективно, а не с обратна сила) (пар. 7.2.35).

Изменение на МСС 41 Земеделие – Данъчно облагане при оценяване по справедлива стойност

В МСС 41 Земеделие преди изменението се изискваше предприятието да изключи от дисконтираните парични потоци при определяне на справедливата стойност паричните потоци от данъчно облагане (пар. 22).7. С изменението се премахва изискването в пар. 22 от МСС 41 предприятията да изключват паричните потоци за данъци, когато оценяват справедливата стойност на активите в обхвата на МСС 41.

Дата на влизане в сила и преходни разпоредби

Предприятието прилага изменението в бъдеще към оценки по справедлива стойност, направени на или след началото на първия годишен отчетен период, започващ на или след 01.01.2022 г. Разрешава се по-ранно прилагане, като този факт се оповестява (пар. 65).

Изменение на МСФО 16 Лизинг – Стимули по лизинга

Направено е изменение на част I на Пример за илюстрация 13 от Примерите за илюстрация в пар. ПИ 5 към МСФО 16 Лизинг, като е премахнат от примера текстът за възстановяване на подобрения на лизинговия имот от лизингодателя, за да не се получи евентуално объркване по отношение на третирането на стимулите по лизинга, които могат да възникнат поради начина на

илюстриране на стимулите по лизинга в този пример. Тъй като Примерите за илюстрация към МСФО 16 не са неразделна част от стандарта, изменението не подлежи на приемане от Европейската комисия и затова не е публикувано официално заедно с другите изменения на Годишни подобрения на МСФО, цикъл 2018–2020 г.

4. Счетоводна политика

4.1. Общи положения

Най-значимите счетоводни политики, прилагани при изготвянето на този консолидиран финансов отчет, са представени по-долу.

Консолидираният финансов отчет е изготвен при спазване на принципите за оценяване на отделните видове активи, пасиви, приходи и разходи, съгласно МСФО. Базите за оценка са оповестени подробно по-нататък в счетоводната политика към консолидирания финансов отчет.

Следва да се отбележи, че при изготвянето на представения консолидиран финансов отчет са използвани счетоводни оценки и допускания. Въпреки че те са базирани на информация, предоставена на ръководството към датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет, реалните резултати могат да се различават от направените оценки и допускания.

4.2. Представяне на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет е представен в съответствие с МСС 1 Представяне на финансови отчети (ревизиран 2007 г.).

Групата прие да представя консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в единен отчет.

В консолидирания отчет за финансовото състояние са представят два сравнителни периода, когато Групата:

- а) прилага счетоводна политика ретроспективно;
- б) преизчислява ретроспективно позиции в консолидирания финансов отчет; или
- в) преквалифицира позиции в консолидирания финансов отчет.

и това има съществен ефект върху информацията в консолидирания отчет за финансовото състояние към началото на предходния период.

През 2021 г. нито едно от горепосочените условия не е на лице и поради това консолидираният финансов отчет на Групата е представен с един сравним период.

4.3. База за консолидация

Във финансовия отчет на Групата са консолидирани финансовите отчети на предприятието майка и всички дъщерни предприятия към 31 декември 2021 г. Дъщерни предприятия са всички предприятия, които се намират под контрола на компанията майка. Налице е контрол, когато компанията майка е изложена на, или има права върху, променливата възвръщаемост от своето участие в предприятието, в което е инвестирано, и има възможност да окаже въздействие върху тази възвръщаемост посредством своите правомощия върху предприятието, в което е инвестирано. Всички дъщерни предприятия имат отчетен период, приключващ към 31 декември.

Всички вътрешногрупови сделки и салда се елиминират, включително нереализираните печалби и загуби от трансакции между дружества в Групата. Когато нереализираните загуби от вътрешногрупови продажби на активи се елиминират, съответните активи се тестват за обезценка от гледна точка на Групата. Сумите, представени във финансовите отчети на дъщерните предприятия са коригирани, където е необходимо, за да се осигури съответствие със счетоводната политика, прилагана от Групата.

Печалба или загуба и друг всеобхватен доход на дъщерни предприятия, които са придобити или продадени през годината, се признават от датата на придобиването, или съответно до датата на продажбата им.

Неконтролиращите участия като част от собствения капитал представлява делът от печалбата или загубата и нетните активи на дъщерното предприятие, които не се притежават от Групата. Общият всеобхватен доход или загуба на дъщерното предприятие се отнася към собствениците на предприятието майка и неконтролиращите участия на базата на техния относителен дял в собствения капитал на дъщерното предприятие.

Ако Групата загуби контрол над дъщерното предприятие, всякаква инвестиция, задържана в бившето дъщерно предприятие, се признава по справедлива стойност към датата на загубата на контрол, като промяната в балансовата стойност се отразява в печалбата или загубата. Справедливата стойност на всяка инвестиция, задържана в бившето дъщерно предприятие към датата на загуба на контрол се счита за справедлива стойност при първоначално признаване на финансов актив в съответствие с МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване“ или, където е уместно, за себестойност при първоначално признаване на инвестиция в асоциирано или съвместно контролирано предприятие. В допълнение всички суми, признати в друг всеобхватен доход по отношение на това дъщерно предприятие, се отчитат на същата база, както би било необходимо, ако Групата директно се е била освободила от съответните активи или пасиви (напр. рекласифицирани в печалбата или загубата или отнесени директно в неразпределената печалба съгласно изискванията на съответния МСФО).

Печалбата или загубата от отписването на инвестиция в дъщерно предприятие представлява разликата между сумата от справедливата стойност на полученото възнаграждение и справедливата стойност на всяка задържана инвестиция в бившето дъщерно предприятие и балансовата сума на активите (включително репутация) и пасивите на дъщерното предприятие и всякакво не контролиращо участие.

4.4. Сделки с неконтролиращи участия

Промени в дела на Групата в собствения капитал на дъщерно дружество, които не водят до загуба на контрол, се третират като трансакции със собственици на Групата. Отчетните стойности на дела на Групата и на не контролиращите участия се коригират с цел отразяването на промяната на относителния им дял в капитала на дъщерното дружество. Всяка разлика между сумата, с която са променени не контролиращите участия, и справедливата стойност на полученото или платено възнаграждение, се признава директно в собствения капитал и се отнася към собствениците на предприятието - майка.

4.5. Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия

Съвместно предприятие е договорно споразумение, по силата на което Групата и други независими страни се заемат със стопанска дейност, която подлежи на съвместен контрол и страните притежаващи съвместен контрол върху предприятието имат право на нетните активи на предприятието. Инвестициите в съвместни предприятия се отчитат по метода на собствения капитал.

Асоциирани са тези предприятия, върху които Групата е в състояние да оказва значително влияние, но които не са нито дъщерни предприятия, нито съвместно контролирани предприятия. Инвестициите в асоциирани предприятия се признават първоначално по себестойност, а впоследствие се отчитат по метода на собствения капитал. В себестойността на инвестицията се включват разходите по нейното придобиване.

Репутация или корекции в справедливата стойност на дела на Групата в асоциираното предприятие, се включва в стойността на инвестицията.

Всички последващи промени в размера на участието на Групата в собствения капитал на асоциираното предприятие се признават в балансовата стойност на инвестицията. Промени, дължащи се на печалбата или загубата, реализирана от асоциираното предприятие, се отразяват в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Печалба от инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал“. Тези промени включват последваща амортизация или обезценка на определената при придобиването справедлива стойност на активи и пасиви на асоциираното предприятие.

Промените в другия всеобхватен доход на асоциираното предприятие, както и в позиции, признати директно в собствения капитал на асоциираното предприятие, се признават съответно в другия всеобхватен доход или в собствения капитал на Групата. В случаите, в които делът на Групата в

реализираните загуби на асоциираното предприятие надвиши размера на участието ѝ в асоциираното предприятие, включително и необезпечените вземания, Групата не признава своя дял в по-нататъшните загуби на асоциираното предприятие, освен ако Групата няма поети договорни или фактически задължения или е извършила плащания от името на асоциираното предприятие. Ако впоследствие асоциираното предприятие реализира печалби, Групата признава своя дял дотолкова, доколкото делът на печалбата надвиши натрупания дял на загубите, които не са били признати по-рано.

Нереализираните печалби и загуби от трансакции между Групата и нейните асоциирани и съвместни предприятия се елиминират до размера на дела на Групата в тези предприятия. Когато се елиминират нереализирани загуби от продажби на активи, съответните активи се тестват за обезценка от гледна точка на Групата.

Сумите, отразени във финансовите отчети на асоциираните и съвместни предприятия, са преизчислени, където е необходимо, за да се осигури съответствие със счетоводната политика на Групата.

При загуба на значително влияние над асоциирано дружество Групата оценява и признава всяка запазена инвестиция в него по справедлива стойност. Всяка разлика между балансовата стойност на инвестицията в асоциираното дружество при загуба на значителното влияние и сумата от справедливата стойност на запазеното участие и постъпленията при отписването се признава в печалбата или загубата.

Ако дяловото участие в асоциираното дружество е намалено, но без загуба на значително влияние, само пропорционална част от сумите, признати в другия всеобхватен доход, се рекласифицира в печалбата или загубата.

4.6. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута на съответното дружество от Групата по официалния обменен курс към датата на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка). Печалбите и загубите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период, се признават в печалбата или загубата.

Непаричните позиции, оценявани по историческа цена в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата на сделката (не са преоценени). Непаричните позиции, оценявани по справедлива стойност в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата, на която е определена справедливата стойност.

Функционалната валута на отделните дружества от Групата не е променяна в рамките на отчетния период.

При консолидация всички активи и пасиви се преизчисляват в български лева по заключителния курс към датата на консолидирания финансов отчет. Приходите и разходите са преизчислени във валутата на представяне на Групата по средния курс за отчетния период. Валутните курсови разлики водят до увеличение или намаление на другия всеобхватен доход и се признават в резерва от преизчисления в собствения капитал.

4.7. Отчитане по сегменти

Ръководството определя оперативните сегменти на базата на основните продукти и услуги, които предлага Групата.

Групата има два основни бизнес сегмента – „Транспортна и пристанищна дейност“ и „Производствена дейност“. Дейността на сегмент „Транспортна и пристанищна дейност“ включва: превоз на товари по воден път и комбиниран транспорт, превоз на пътници и багаж, морски и навигационни услуги, буксирна дейност, включително и извършване на пристанищна услуга буксировка, влачене или тласкане на кораби, агентирание, чартиране и фрахтоване на кораби, опериране на кораби, спедиторска и комплексна транспортна дейност в страната и чужбина и дейност като пристанищен оператор. Сегмент „Производствена дейност“ включва производство на палубни кранове, механизми

на корпуси, надстройки, стоманени конструкции, оборудване и друга машиностроителна продукция, ремонт на селскостопанска техника.

Всеки от тези оперативни сегменти се управлява отделно, тъй като за всяка продуктова линия се използват различни технологии, ресурси и маркетингови подходи. Всички сделки между сегментите се осъществяват по цени на съответстващи сделки между независими страни.

При отчитането по сегменти според МСФО 8 Оперативни сегменти Групата прилага политика на оценяване, съответстваща на политиката на оценяване, използвана в консолидирания финансов отчет.

Освен това, активите на Групата, които не се отнасят директно към дейността на някой от сегментите, не се разпределят по сегменти. През представените отчетни периоди не са идентифицирани такива активи.

Информацията относно резултатите на отделните сегменти, която се преглежда регулярно от лицата, отговорни за вземане на оперативни решения, не включва ефектите от единични неповторяеми събития. Финансовите приходи и разходи не се включват в резултатите на оперативните сегменти, които редовно се преглеждат от лицата, отговорни за вземане на оперативни решения.

Не са настъпили промени в методите за оценка, използвани за определяне на печалбата или загубата на сегментите в предходни отчетни периоди. Не се прилага асиметрично разпределение между сегментите.

4.8. Приходи

Приходите включват приходи от продажба на услуги, продукция, други приходи и финансови приходи. Приходите са представени в пояснения 23, 24, 25, 29.

Приходите се оценяват по справедлива стойност на полученото или подлежащото на получаване възнаграждение, като не се включват данък добавена стойност, всички търговски отстъпки и количествени работи, направени от Групата.

Приходът се признава, когато са изпълнени следните условия:

- Сумата на прихода може да бъде надеждно оценена.
- Вероятно е икономическите изгоди от сделката да бъдат получени;
- Направените разходи или тези, които предстои да бъдат направени, могат надеждно да бъдат оценени;
- Критериите за признаване, които са специфични за всяка отделна дейност на Групата, са изпълнени. Те са определени в зависимост от продуктите или услугите, предоставени на клиента, и на договорните условия, както са изложени по-долу.

4.8.1. Продажба на материални запаси

Продажбата на материални запаси включва продажба на продукция, материали. Приход се признава, когато Групата е прехвърлила на купувача значимите ползи и рискове от собствеността на предоставените материални запаси. Счита се, че значимите рискове и ползи са прехвърлени на купувача, когато клиентът е приел материалните запаси без възражение.

4.8.2. Предоставяне на услуги

Услугите, предоставяни от Групата, включват: товарни превози, фериботна дейност, реморкаж, наем на плавателни съдове, ремонтни дейности, пристанищни, производствени и други услуги.

4.8.3. Приходи от лихви

Приходите от лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент.

4.9. Оперативни разходи

Оперативните разходи се признават в печалбата или загубата при ползването на услугите или на датата на възникването им в съответствие с принципите на начисляване и съпоставимост.

4.10. Разходи за лихви и разходи по заеми

Разходите за лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент.

Разходите по заеми основно представляват лихви по заемите на Групата. Всички разходи по заеми, които директно могат да бъдат отнесени към закупуването, строителството или производството на един отговарящ на условията актив, се капитализират през периода, в който се очаква активът да бъде завършен и приведен в готовност за използване или продажба. Останалите разходи по заеми се признават като разход за периода, в който са възникнали, в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватния доход на ред „Финансови разходи“.

4.11. Нематериални активи

Нематериалните активи включват софтуер, права върху индустриална собственост, подобрения на наети активи и други нематериални активи. Те се отчитат по цена на придобиване, включваща всички платени мита, невъзстановими данъци и направените преки разходи във връзка с подготовка на актива за експлоатация, при което капитализираните разходи се амортизират въз основа на линейния метод през оценения срок на полезен живот на активите, тъй като се счита, че той е ограничен. При придобиване на нематериален актив в резултат на бизнес комбинация себестойността му е равна на справедливата стойност в деня на придобиването.

Последващото оценяване се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Последващите разходи, които възникват във връзка с нематериалните активи след първоначалното им признаване, се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в периода на тяхното възникване, освен ако благодарение на тях активът може да генерира повече от първоначално предвидените бъдещи икономически ползи и тези разходи могат надеждно да бъдат оценени и отнесени към актива. Ако тези условия са изпълнени, разходите се добавят към себестойността на актива.

Остатъчната стойност и полезният живот на нематериалните активи се преценяват от ръководството на Групата към всяка отчетна дата.

Амортизацията се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен срок на годност на отделните активи, както следва:

• Софтуер	2 - 5 години
• Права върху индустриална собственост	30 - 35 години
• Подобрения по наети активи	24 - 33 години
• Други	3 – 33 години

Разходите за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизация и обезценка на нефинансови активи“.

Печалбата или загубата от продажбата на други нематериални активи се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на активите и се отразява в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Печалба от продажба на нетекущи активи“.

Избраният праг на същественост за другите нематериални активи на Групата е в размер на 500 лв.

4.12. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията се оценяват първоначално по себестойност, включваща цената на придобиване, както и всички преки разходи за привеждането на актива в работно състояние.

Последващото оценяване на имотите, машините и съоръженията се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Последващите разходи, свързани с определен актив от имоти, машини и съоръжения, се прибавят към балансовата сума на актива, когато е вероятно Групата да има икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената ефективност на съществуващия актив. Всички други последващи разходи се признават за разход за периода, в който са направени.

Остатъчната стойност и полезният живот на имоти, машини и съоръжения се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Имоти, машини и съоръжения, придобити при условията на финансов лизинг, се амортизират на база на очаквания полезен срок на годност на подобни собствени активи на Групата, или на база на лизинговия договор, ако неговият срок е по-кратък.

Амортизацията на имоти, машини и съоръжения се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен живот на отделните групи активи, както следва:

• Сгради	11 - 61 години
• Машини и оборудване	3 - 28 години
• Транспортни средства	4 - 71 години
• Съоръжения	3 - 30 години
• Други	2 - 7 години

Разходите за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизация и обезценка на нефинансови активи”.

Печалбата или загубата от продажба на актив от имоти, машини и съоръжения се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на актива и се признава в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „(Загуба)/Печалба от продажба на нетекущи активи”.

Избраният праг на същественост за имоти, машини и съоръжения на Групата е в размер на 500 лв.

4.13. Отчитане на лизинговите договори

Дружествата от Групата като лизингополучател

В началото на договора Дружество от Групата преценява дали договорът представлява или съдържа елементи на лизинг. Даден договор представлява или съдържа елементи на лизинг, ако по силата на този договор се прехвърля срещу възнаграждение правото на контрол над използването на даден актив за определен период от време. За да определи дали по силата на договор се прехвърля правото на контрол над използването на определен актив за даден период от време, Дружеството от Групата преценява дали, през целия период на ползване то има:

а) правото да получава по същество всички икономически ползи от използването на определения актив; както и

б) правото да ръководи използването на определения актив.

Дружеството от Групата определя срока на лизинговия договор като неотменим период на лизинга, заедно с:

а) периодите, по отношение на които съществува опция за удължаване на лизинговия договор, ако е достатъчно сигурно, че лизингополучателят ще упражни тази опция; както и

б) периодите, по отношение на които съществува опция за прекратяване на лизинговия договор, ако е достатъчно сигурно, че лизингополучателят ще упражни тази опция.

При оценката на това дали е достатъчно сигурно, че ще упражни опцията да удължи или няма да упражни опцията да прекрати срока на лизинга, Дружеството от Групата взема предвид всички факти и обстоятелства, които създават икономически стимул за лизингополучателя да упражни опцията да удължи или да не упражни опцията да прекрати срока на лизинга.

Признаване

На началната дата Дружеството от Групата признава актива с право на ползване и пасива по лизинга.

Първоначална оценка на актива с право на ползване

На началната дата Дружеството от Групата оценява актива с право на ползване по цена на придобиване. Цената на придобиване на актива с право на ползване обхваща:

- а) размера на първоначалната оценка на пасива по лизинга;
- б) лизинговите плащания, извършени към или преди началната дата, минус получените стимули по лизинга;
- в) първоначалните преки разходи, извършени от лизингополучателя; и
- г) оценка на разходите, които лизингополучателят ще направи за демонтаж и преместване на основния актив, възстановяване на обекта, на който активът е разположен, или възстановяване на основния актив в състоянието, изисквано съгласно реда и условията на лизинговия договор, освен ако тези разходи са направени за производството на материални запаси. Задължението за тези разходи се поема от лизингополучателя към началната дата или, вследствие използването на основния актив, през определен период.

Първоначална оценка на пасива по лизинга

На началната дата Дружествата от Групата оценяват пасива по лизинга по настоящата стойност на лизинговите плащания, които не са изплатени към тази дата. Лизинговите плащания се дисконтират с лихвения процент, заложен в лизинговия договор, ако този процент може да бъде непосредствено определен. Ако този процент не може да бъде непосредствено определен, Дружествата от Групата използват своя диференциален лихвен процент.

На началната дата лизинговите плащания, включени в оценката на пасива по лизинга, обхващат следните плащания за правото на ползване на основния актив по време на срока на лизинговия договор, които не са платени към началната дата:

- а) фиксирани плащания минус подлежащите на получаване стимули по лизинга;
- б) променливи лизингови плащания, зависещи от индекс или процент, които са оценени според стойността на индекса или процента към началната дата;
- в) суми, които се очаква да бъдат дължими от лизингополучателя по гаранциите за остатъчна стойност;
- г) цената на упражняване на опция за покупка, ако е достатъчно сигурно, че лизингополучателят ще упражни тази опция; и
- д) плащания на санкции за прекратяване на лизинговия договор, ако в срока на лизинговия договор е отразено упражняването на опция за прекратяването на договора от страна на лизингополучателя.

Последваща оценка на актива с право на ползване

След началната дата лизингополучателят оценява актива с право на ползване посредством модел на цената на придобиване. Прилагайки модела на цената на придобиване, Дружествата от Групата оценяват актива с право на ползване по цена на придобиване:

- а) минус всички натрупани амортизации и всички натрупани загуби от обезценка; и
- б) коригиран спрямо всяка преоценка на пасива по лизинга, отразяваща преоценките или измененията на лизинговия договор или отразяваща коригираните фиксирани по същество лизингови плащания.

Дружествата от Групата прилагат линеен метод за амортизация по отношение на актива с право на ползване за периода от началото на лизинга до края на полезния живот на актива с право на ползване или края на срока на лизинга

Последваща оценка на пасива по лизинга

След началната дата Дружествата от Групата оценяват пасива по лизинга като:

- а) увеличават балансовата стойност, за да отразят лихвата по пасива по лизинга;
- б) намаляват балансовата стойност, за да се отразят извършените лизингови плащания; и

в) преоценяват балансовата стойност, за да отразят преоценките или измененията на лизинговия договор, или да отразят коригираните фиксирани по същество лизингови плащания.

Лихвата по пасива по лизинга за всеки период през срока на лизинговия договор е сумата, която се получава, ако към остатъчното салдо на пасива по лизинга бъде приложен постоянен лихвен процент за периода.

След началната дата Дружествата от Групата преоценяват пасива по лизинга, за да отразят промените в лизинговите плащания. Лизингополучателят признава сумата на преоценката на пасива по лизинга като корекция на актива с право на ползване. Ако обаче балансовата стойност на актива с право на ползване е намалена до нула и има по-нататъшно намаляване в оценката на пасива по лизинга, лизингополучателят признава остатъчна сума на преоценката в печалбата или загубата.

Всяко Дружество от Групата е избрало да не прилага изискванията за признаване на МСФО 16 по отношение на отчитането на краткосрочните лизинги и лизингите на активи с ниска стойност. Вместо признаване на актив за право на ползване и задължение за лизинг, плащанията във връзка с тях се признават като разход в печалбата или загубата на линейна база през срока на лизинга.

В отчета за финансовото състояние активите с право на ползване са включени в „Имоти, машини и оборудване“, а лизинговите пасиви са включени в търговски и други задължения.

Дружествата от Групата като лизингодател

Активите, отдадени по оперативни лизингови договори, се отразяват в отчета за финансовото състояние на Дружествата от Групата и се амортизират в съответствие с амортизационната политика, възприета по отношение на подобни активи на Дружеството от Групата, и изискванията на МСС 16 Имоти, машини и съоръжения или МСС 38 Нематериални активи. Доходът от оперативни лизингови договори се признава директно като приход в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния отчетен период.

4.14. Тестове за обезценка на нематериални активи, имоти, машини и съоръжения и инвестиционни имоти

При изчисляване на размера на обезценката Групата дефинира най-малката разграничима група активи, за която могат да бъдат определени самостоятелни парични потоци (единица, генерираща парични потоци). В резултат на това някои от активите подлежат на тест за обезценка на индивидуална база, а други - на база на единица, генерираща парични потоци.

Всички активи или единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка, когато събития или промяна в обстоятелствата индикират, че тяхната балансова стойност не може да бъде възстановена.

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци. Данните, използвани при тестването за обезценка, се базират на последния одобрен бюджет на Групата, коригиран при необходимост с цел елиминиране на ефекта от бъдещи реорганизации и значителни подобрения на активи. Дисконтовите фактори се определят за всяка отделна единица, генерираща парични потоци, и отразяват съответния им рисков профил, оценен от ръководството на Групата.

Загубите от обезценка на единица, генерираща парични потоци, се разпределят в намаление на балансовата стойност на активите от единицата, пропорционално на балансовата им стойност. За активите на Групата ръководството преценява последващо дали съществуват индикации за това, че загубата от обезценка, призната в предходни години, може вече да не съществува или да е намалена. Обезценка, призната в предходен период, се възстановява, ако възстановимата стойност на единицата, генерираща парични потоци, надвишава нейната балансова стойност.

4.15. Инвестиционни имоти

Модел на цената на придобиване.

Групата отчита като инвестиционни имоти земя и сгради, които се държат за получаване на приходи от наем и/или за увеличение на капитала, по модела на цената на придобиване.

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по себестойност, включваща покупната цена и всички разходи, които са пряко свързани с инвестиционния имот, например хонорари за правни услуги, данъци по прехвърляне на имота и други разходи по сделката.

След първоначалното им признаване инвестиционните имоти се отчитат по тяхната себестойност, намалена с всички натрупани амортизации и загуби от обезценка.

Последващите разходи, свързани с инвестиционни имоти, които вече са признати в консолидирания финансов отчет на Групата, се прибавят към балансовата стойност на имотите, когато е вероятно Групата да получи бъдещи икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената стойност на съществуващите инвестиционни имоти. Всички други последващи разходи се признават за разход в периода, в който са възникнали.

Групата отписва инвестиционните си имоти при продажбата им или при трайното им изваждане от употреба, в случай че не се очакват никакви икономически изгоди от тяхното освобождаване. Печалбите или загубите, възникващи от изваждането им от употреба или тяхната продажба, се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход и се определят като разлика между нетните постъпления от освобождаването на актива и балансовата му стойност.

Амортизацията на инвестиционните имоти се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен живот на активите, класифицирани като инвестиционни имоти, който е между 1 и 61 години.

Приходите от наем и оперативните разходи, свързани с инвестиционни имоти, се представят в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход съответно на ред „Приходи“ и ред „Други разходи“, и се признават, както е описано в пояснение 4.8 и пояснение 4.9.

4.16. Финансови инструменти

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда едновременно както финансов актив в едно предприятие, така и финансов пасив или инструмент на собствения капитал в друго предприятие.

Признаване и отписване

Финансовите активи и финансовите пасиви се признават, когато Дружествата от Групата станат страна по договорните условия на финансовия инструмент.

Финансовите активи се отписват, когато договорните права върху паричните потоци от финансовия актив изтичат или когато финансовият актив и по същество всички рискове и изгоди се прехвърлят.

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението, посочено в договора, е изпълнено, е отменено или срокът му е изтекъл.

Класификация и първоначално оценяване на финансови активи

Първоначално финансовите активи се отчитат по справедлива стойност, коригирана с разходите по сделката, с изключение на финансовите активи по справедлива стойност през печалбата или загубата и търговските вземания, които не съдържат съществен финансов компонент. Първоначалната оценка на финансовите активи по справедлива стойност през печалбата или загубата не се коригира с разходите по сделката, които се отчитат като текущи разходи. Първоначалната оценка на търговските вземания, които не съдържат съществен финансов компонент представлява цената на сделката съгласно МСФО 15.

Класификацията на финансовите активи на Дружествата от Групата се определя на базата на следните две условия:

- бизнес моделът на съответното Дружество за управление на финансовите активи;
- характеристиките на договорните парични потоци на финансовия актив.

Финансовите активи и финансовите пасиви се оценяват последващо, както е посочено по-долу.

4.16.1. Финансови активи

В зависимост от начина на последващо отчитане, финансовите активи съгласно МСФО 9 се класифицират в една от следните категории:

- дългови инструменти по амортизирана стойност;
- финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата;
- финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход или без рекласификация в печалбата или загубата в зависимост дали са дългови или капиталови инструменти.

Дългови инструменти по амортизирана стойност

Финансовите активи се оценяват по амортизирана стойност, ако активите изпълняват следните критерии не са определени за оценяване по справедлива стойност през печалбата и загубата:

- Дружествата от Групата управляват активите в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансовите активи и да събира техните договорни парични потоци;
- съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата.

Тази категория включва недеривативни финансови активи като заеми и вземания с фиксирани или определими плащания, които не се котират на активен пазар. След първоначалното признаване те се оценяват по амортизирана стойност с използване на метода на ефективната лихва. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е несъществен.

Дружествата от Групата класифицират в тази категория всички свои финансови активи - пари и паричните еквиваленти, предоставените заеми и търговски и други вземания.

Търговските вземания са суми, дължими от клиенти за продадени стоки или услуги, извършени инцидентно в хода на стопанската дейност. Обикновено те се дължат за уреждане в кратък срок и са сравнително бързо ликвидни.

Обезценка на финансовите активи

Прилага се модела за „Очакваните кредитни загуби“.

Признаването на кредитни загуби вече не зависи от настъпването на събитие с кредитна загуба. Вместо това се разглежда по-широк спектър от информация при оценката на кредитния риск и оценяването на очакваните кредитни загуби, включително минали събития, текущи условия, разумни и поддържащи прогнози, които влияят върху очакваната събираемост на бъдещите парични потоци на инструмента.

При прилагането на този подход, насочен към бъдещето, се прави разграничение между:

- финансови инструменти, чието кредитното качество не се е влошило значително спрямо момента на първоначалното признаване или имат нисък кредитен риск (фаза 1)

Тук се включват стабилни финансови активи, които не са в просрочие и се очаква да бъдат обслужвани съгласно техните договорни условия и за които няма признаци за увеличен кредитен риск.

- финансови инструменти, чието кредитното качество се е влошило значително спрямо момента на първоначалното признаване или на които кредитния риск не е нисък (фаза 2)

Тук се включват активи, за които от момента на първоначално признаване е настъпило влошаване на кредитното им качество, но то не трябва да се свързва с индивидуално обезценяване на конкретни активи (настъпили са събития, пряко свързани с възможни бъдещи загуби по портфейла, но не и по конкретни кредити).

- (Фаза 3) обхваща финансови активи, които имат обективни доказателства за обезценка към отчетната дата.

Тук се включват активи, за всеки от които в бъдеще се очакват загуби. Настъпило е влошаване на кредитното качество, но това влошаване е свързано с конкретни активи. На тази фаза очакваните

кредитни загуби ще се създават за целия оставащ срок на кредита, но загубите ще се оценяват не на портфейлна основа, а индивидуално по конкретни кредити.

12-месечни очаквани кредитни загуби се признават за всички финансови активи във фаза 1, докато очакваните загуби за целия срок на финансовите инструменти се признават за финансовите активи във фаза 2 и фаза 3. Очакваните кредитни загуби се определят като разликата между всички договорни парични потоци, които се дължат на Дружеството и паричните потоци, които то действително очаква да получи („паричен недостиг“). Тази разлика е дисконтирана по първоначалния ефективен лихвен процент (или с коригирания спрямо кредита ефективен лихвен процент). Изчисляването на очакваните кредитни загуби се определя на базата на вероятностно претеглената приблизителна оценка на кредитните загуби през очаквания срок на финансовите инструменти.

Търговски и други вземания

Дружествата от Групата използват опростен подход при последващо отчитане на търговските и други вземания и признава загуба от обезценка в размер на очакваните кредитни загуби за целия срок на финансовия актив. Те представляват очакваният недостиг в договорните парични потоци, като се има предвид възможността за неизпълнение във всеки момент от срока на финансовия инструмент. Дружествата от Групата използват своя натрупан опит, външни показатели и информация в дългосрочен план, за да изчислят очакваните кредитни загуби според възрастовата структура на вземанията като ползва т.нар. „матрица на провизиите“.

4.16.2. Финансови пасиви

Финансовите пасиви на Дружествата от Групата включват заеми, търговски и други задължения.

Финансовите пасиви се признават, когато съществува договорно задължение за плащане на парични суми или друг финансов актив на друго предприятие или договорно задължение за размяна на финансови инструменти с друго предприятие при потенциално неблагоприятни условия. Всички разходи, свързани с лихви, и промени в справедливата стойност на финансови инструменти, ако има такива, се признават в печалбата или загубата на ред „Финансови разходи“ или „Финансови приходи“.

Финансовите пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва, с изключение на финансови инструменти, държани за търгуване или определени за оценяване по справедлива стойност в печалбата или загубата, които се оценяват по справедлива стойност с отчитане на промените в печалбата или загубата.

Банковите заеми са взети с цел подпомагане на дейността на Дружествата от Групата. Те са отразени в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата, нетно от разходите по получаването на заемите. Финансови разходи като премия, платима при уреждане на дълга или обратното му изкупуване, и преки разходи по сделката се отнасят в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на принципа на начислението, като се използва методът на ефективния лихвен процент, и се прибавят към преносната стойност на финансовия пасив до степента, в която те не се уреждат към края на периода, в който са възникнали.

Търговските задължения се признават първоначално по номинална стойност и впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, намалена с плащания по уреждане на задължението.

Дивидентите, платими на акционерите, се признават, когато дивидентите са одобрени на общото събрание на акционерите.

4.17. Материални запаси

Материалните запаси включват горива, смазочни материали, продукция, незавършено производство, резервни части и други материали. В себестойността на материалните запаси се включват директните разходи по закупуването или производството им, преработката и други преки разходи, свързани с доставката им, както и част от общите производствени разходи, определена на базата на нормален производствен капацитет. Финансовите разходи не се включват в стойността на материалните запаси. Към края на всеки отчетен период материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността им и тяхната нетна реализуема стойност. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност се признава като разход за периода на обезценката.

Нетната реализуема стойност представлява очакваната продажна цена на материалните запаси, намалена с очакваните разходи по продажбата. В случай че материалните запаси са били вече обезценени до нетната им реализуема стойност и в последващ отчетен период се окаже, че условията довели до обезценката не са вече налице, то се възприема новата им нетна реализуема стойност. Сумата на възстановяването може да бъде само до размера на балансовата стойност на материалните запаси преди обезценката. Сумата на обратно възстановяване на стойността на материалните запаси се отчита като намаление на разходите за материали за периода, в който възниква възстановяването.

Групата определя разходите за материални запаси, като използва метода среднопретеглена стойност.

При продажба на материалните запаси тяхната балансова стойност се признава като разход в периода, в който е признат съответният приход.

4.18. Данъци върху дохода

Разходите за данъци, признати в печалбата или загубата, включват сумата на отсрочените и текущи данъци, които не са признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал.

Текущите данъчни активи и/или пасиви представляват тези задължения към или вземания от данъчните институции, отнасящи се за текущи или предходни отчетни периоди, които не са платени към датата на консолидирания финансов отчет. Текущият данък е дължим върху облагаемия доход, който се различава от печалбата или загубата в консолидирания финансов отчет. Изчисляването на текущия данък е базиран на данъчните ставки и на данъчните закони, които са в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъци се изчисляват по пасивния метод за всички временни разлики между балансовата стойност на активите и пасивите и тяхната данъчна основа. Отсрочен данък не се предвижда при първоначалното признаване на репутация или при първоначалното признаване на актив или пасив, освен ако съответната транзакция не е бизнес комбинация или засяга данъчната или счетоводната печалба. Отсрочени данъци за временни разлики, свързани с акции в дъщерни и съвместни предприятия не се предвиждат, ако обратното проявление на тези временни разлики се контролира от Групата и е вероятно то да не настъпи в близко бъдеще.

Отсрочените данъчни активи и пасиви не се дисконтират. При тяхното изчисление се използват данъчни ставки, които се очаква да бъдат приложими за периода на реализацията им, при условие че те са влезли в сила или е сигурно, че ще влезнат в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъчни пасиви се признават в пълен размер.

Отсрочени данъчни активи се признават, само ако съществува вероятност те да бъдат усвоени чрез бъдещи облагаеми доходи. Относно преценката на ръководството за вероятността за възникване на бъдещи облагаеми доходи, чрез които да се усвоят отсрочени данъчни активи, вижте пояснение 4.23.

Отсрочени данъчни активи и пасиви се компенсират, само когато Групата има право и намерение да компенсира текущите данъчни активи или пасиви от същата данъчна институция.

Промяната в отсрочените данъчни активи или пасиви се признава като компонент от данъчния приход или разход в печалбата или загубата, освен ако те не са свързани с позиции, признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал, при което съответният отсрочен данък се признава в другия всеобхватен доход или в собствения капитал.

4.19. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти се състоят от налични пари в брой, парични средства по банкови сметки, депозити до три месеца и парични еквиваленти, които са лесно обръщаеми в конкретни парични суми и съдържат незначителен риск от промяна в стойността си.

4.20. Собствен капитал и резерви

Акционерният капитал отразява номиналната стойност на емитираните акции на предприятието-майка.

Премийният резерв включва премии, получени при първоначалното емитиране на собствен капитал. Всички разходи по сделки, свързани с емитиране на акции, са приспаднати от внесения капитал, нетно от данъчни облекчения.

Другите резерви включват:

- законови резерви, общи резерви;
- резерви от ревалоризация;
- преоценъчен резерв на нефинансови активи – включва печалби или загуби от преоценки на нефинансови активи;
- резерв от преоценки по планове с дефинирани доходи – включва актюерски печалби или загуби от промени в демографските или финансови предположения.

Неразпределената печалба включва текущия финансов резултат и натрупаните печалби и непокрити загуби от минали години.

Всички трансакции със собствениците на предприятието-майка се представят отделно в консолидирания отчет за собствения капитал.

4.21. Пенсионни и краткосрочни възнаграждения на служителите

Групата отчита краткосрочни задължения по компенсиреми отпуски, възникнали поради неизползван платен годишен отпуск в случаите, в които се очаква той да бъдат ползван в рамките на 12 месеца след датата на отчетния период, през който наетите лица са положили труда, свързан с тези отпуски. Краткосрочните задължения към персонала включват заплати, надници, социални осигуровки и други задължения.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Групата е задължена да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати. Групата е начислила правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 Доходи на наети лица на база на прогнозираните плащания за следващите години, дисконтирани към настоящия момент с дългосрочен лихвен процент на безрискови ценни книжа.

Групата дължи пенсионни възнаграждения на служителите си по планове с дефинирани доходи. Планове с дефинирани доходи са пенсионни планове, според които се определя сумата, която служителят ще получи след пенсиониране, във връзка с времетраенето на услугата и последното възнаграждение.

Задължението, признато в консолидирания отчет за финансовото състояние относно планове с дефинирани доходи, представлява настоящата стойност на задължението по изплащане на дефинирани доходи към края на отчетния период.

Ръководството на Групата оценява задължението по изплащане на дефинирани доходи веднъж годишно с помощта на независим актюер. Оценката на задълженията е базирана на очаквано ниво на инфлацията, ръста на средната работна заплата за страната през последните четири години, текучество на персонала и смъртност. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година като се взема предвид доходността на висококачествени правителствени облигации, които са деноминирани във валутата, в която доходите ще бъдат платени и са с падеж, близък до този на съответните пенсионни задължения.

Актюерските печалби или загуби се признават в другия всеобхватен доход. Нетните разходи за лихви, свързани с пенсионните задължения, са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи“. Всички други разходи, свързани с разходи за пенсионни възнаграждения на служителите, са включени на ред „Разходи за персонала“.

Краткосрочните доходи на служителите, включително и полагаемите се отпуски, са включени в текущите пасиви на ред „Пенсионни и други задължения към персонала“ по недисконтирана стойност, която Групата очаква да изплати.

4.22. Провизии, условни пасиви и условни активи

Провизиите се признават, когато има вероятност сегашни задължения в резултат от минало събитие да доведат до изходящ поток на ресурси от Групата и сумата на задължението може да бъде надеждно оценена. Възможно е да съществува несигурност относно срочността или сумата на изходящия паричен поток. Сегашно задължение се поражда от наличието на правно или конструктивно задължение вследствие на минали събития. Провизии за бъдещи загуби от дейността не се признават.

Сумата, която се признава като провизия, се изчислява на база най-надеждната оценка на разходите, необходими за уреждане на сегашно задължение към края на отчетния период, като се вземат в предвид рисковете и несигурността, включително свързани със сегашното задължение. Когато съществуват редица подобни задължения, вероятната необходимост от изходящ поток за погасяване на задължението се определя, като се отчете групата на задълженията като цяло. Провизиите се дисконтират, когато ефектът от времевите разлики в стойността на парите е значителен.

Обезщетения от трети лица във връзка с дадено задължение, които Групата със сигурност ще получи, се признават като отделен актив. Възможно е този актив да не надвишава стойността на съответната провизия.

Провизиите се преразглеждат в края на всеки отчетен период и стойността им се коригира, за да се отрази най-добрата приблизителна оценка.

В случаите, в които се счита, че е малко вероятно да възникне изходящ поток на икономически ресурси в резултат на текущо задължение, пасив не се признава, освен ако не става въпрос за бизнес комбинация. При бизнес комбинация условните задължения се признават при разпределянето на цената на придобиване към активите и пасивите, придобити в бизнес комбинацията. Условните пасиви следва да се оценяват последващо по по-високата стойност между описаната по-горе сравнима провизия и първоначално признатата сума, намалена с натрупаната амортизация.

Вероятни входящи потоци на икономически ползи, които все още не отговарят на критериите за признаване на актив, се смятат за условни активи.

4.23. Значими преценки на ръководството при прилагане на счетоводната политика

Значимите преценки на ръководството при прилагането на счетоводната политика на Групата, които оказват най-съществено влияние върху консолидирания финансов отчет, са описани по-долу. Основните източници на несигурност при използването на приблизителните счетоводни оценки са описани в пояснение 4.25.

4.24. Отсрочени данъчни активи

Оценката на вероятността за бъдещи облагаеми доходи за усвояването на отсрочени данъчни активи се базира на последната одобрена бюджетна прогноза, коригирана относно значими необлагаеми приходи и разходи и специфични ограничения за пренасяне на неизползвани данъчни загуби или кредити. Данъчните норми в различните юрисдикции, в които Групата извършва дейност, също се вземат предвид. Ако надеждна прогноза за облагаем доход предполага вероятното използване на отсрочен данъчен актив особено в случаи, когато активът може да се употреби без времево ограничение, тогава отсроченият данъчен актив се признава изцяло. Признаването на отсрочени данъчни активи, които подлежат на определени правни или икономически ограничения или несигурност, се преценява от ръководството за всеки отделен случай въз основа на специфичните факти и обстоятелства.

4.25. Несигурност на счетоводните приблизителни оценки

При изготвянето на консолидирания финансов отчет ръководството прави редица предположения, оценки и допускания относно признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи.

Действителните резултати могат да се различават от предположенията, оценките и допусканията на ръководството и в редки случаи съответстват напълно на предварително оценените резултати.

Информация относно съществените предположения, оценки и допускания, които оказват най-значително влияние върху признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи е представена по-долу.

4.25.1. Обезценка на нефинансови активи

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци. При изчисляване на очакваните бъдещи парични потоци ръководството прави предположения относно бъдещите брутни печалби. Тези предположения са свързани с бъдещи събития и обстоятелства. Действителните резултати могат да се различават и да наложат значителни корекции в активите на Групата през следващата отчетна година.

В повечето случаи при определянето на приложимия дисконтов фактор се прави оценка на подходящите корекции във връзка с пазарния риск и рисковите фактори, които са специфични за отделните активи.

През 2021 г. Групата не е претърпяла загуби от обезценка на нетекущи активи.

4.25.2. Полезен живот на амортизируеми активи

Ръководството преразглежда полезния живот на амортизируемите активи в края на всеки отчетен период.

Към 31 декември 2021 г. ръководството определя полезния живот на активите, който представлява очакваният срок на ползване на активите от Групата. Преносните стойности на активите са анализирани в пояснения 9, 10 и 12. Действителният полезен живот може да се различава от направената оценка поради техническо и морално изхабяване, предимно на софтуерни продукти и компютърно оборудване.

4.25.3. Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по по-ниската стойност от цената на придобиване и нетната реализуема стойност. При определяне на нетната реализуема стойност ръководството взема предвид най-надеждната налична информация към датата на приблизителната оценка. Бъдещата реализация на балансовата стойност на материалните запаси е 1 754 хил. лв. (2020 г.: 1 652 лв.).

4.25.4. Очаквани кредитни загуби

Кредитните загуби представляват разликата между договорните парични потоци, дължими на Групата и всички парични потоци, които тя очаква да получи. Очакваните кредитни загуби от обезценка са обект на анализ, оценка и калкулация от страна на Ръководството. Преценките се основават на базата на множество фактори, като: възрастов анализ на вземанията, исторически опит за нивото на отписване на несъбираеми вземания, както и анализ на платежоспособността на съответния клиент, промени в договорените условия на плащане и др. Ако финансовото състояние и резултатите от дейността на клиентите се влошат над очакваното, стойността на вземанията, които трябва да бъдат отписани през следващи отчетни периоди, може да бъде по-голяма от очакваната към отчетната дата. Допълнителна информация е предоставена в пояснение 17.

4.25.5. Задължение за изплащане на дефинирани доходи

Ръководството оценява веднъж годишно с помощта на независим актюер задължението за дефинирани доходи. Действителната стойност на задължението може да се различава от предварителната оценка поради нейната несигурност. Оценката на задължението за изплащане на обезщетения при пенсиониране на стойност 500 хил. лв. (2020 г.: 434 хил. лв.) се базира на статистически показатели за инфлация, разходи за здравно обслужване и смъртност. Друг фактор, който оказва влияние, са предвидените от Групата бъдещи увеличения на заплатите. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година спрямо лихвените проценти на висококачествени правителствени облигации, които са деноминирани във валутата, в която ще бъдат изплащани обезщетенията при пенсиониране и които са с падеж, съответстващ приблизително на падежа на съответните пенсионни задължения. Несигурност в приблизителната оценка съществува по

отношение на актюерските допускания, която може да варира и да окаже значителен ефект върху стойността на задълженията за изплащане на дефинирани доходи.

5. База за консолидация

5.1. Инвестиции в дъщерни предприятия

Дъщерните предприятия, включени в консолидацията, са както следва:

Име на дъщерното предприятие	Страна на учредяване	Основна дейност	31 участие		31 участие	
			декември 2021	%	декември 2020	%
			'000 лв.		'000 лв.	
Маяк-КМ АД	България	Производство	4 708	86.57	4 708	86.57
Интерлихтер – Словакия ЕООД	Словакия	Транспорт	12	100.00	12	100.00
Блу Сий Хорайзън Корп	Сейшел	Друга	-	100.00	-	100.00
Порт Пристис ООД	България	Пристанищна	55	55.00	55	55.00
Порт Инвест ЕООД	България	Пристанищна	1 600	100.00	1 600	100.00
Порт Бимас ЕООД *	България	Пристанищна	100	100.00	-	-
			6 475		6 375	

* Новоучредено дружество

Групата включва дъщерни предприятия с неконтролиращо участие (НКУ).

Име на дъщерното предприятие	Дял на участието и правата на глас на НКУ		Общ всеобхватен доход, разпределен на НКУ	
	2021	2020	2021	2020
Маяк – КМ АД	13.43 %	13.43 %	1	(32)
Порт Пристис ООД	55.00 %	55.00 %	(5)	(55)

През 2021 г. и 2020 г. не са изплащани дивиденди на неконтролиращото участие.

Обобщена финансова информация за Маяк-КМ АД преди вътрешногрупови елиминации:

	2021	2020
	'000 лв.	'000 лв.
Нетекущи активи	1 382	1 449
Текущи активи	7 020	6 910
Общо активи	8 402	8 359
Нетекущи пасиви	97	80
Текущи пасиви	1 111	1 094
Общо пасиви	1 208	1 174
Собствен капитал, отнасящ се до собствениците на предприятието-майка	6 228	6 220
Неконтролиращи участия	966	965
Приходи	2 547	1 867
Печалба/(Загуба) за годината, отнасяща се до собствениците на предприятието майка	8	(206)
Печалба/(Загуба) за годината, отнасяща се до неконтролиращото участие	1	(32)
Печалба/(Загуба) за годината	9	(238)

Друг всеобхватен доход за годината отнасящ се до собствениците на предприятието-майка

Общ всеобхватен доход/загуба за годината, отнасящ се до собствениците на предприятието-майка	8	(206)
Общ всеобхватен доход/загуба за годината, отнасящ се до неконтролиращото участие	1)	(32)
Общо всеобхватен доход за годината	9	(238)
Нетни парични потоци от оперативна дейност	(565)	83
Нетни парични потоци от инвестиционна дейност	161	(504)
Нетни парични потоци от финансова дейност	-	-
Нетен паричен поток	(404)	(421)

Обобщена финансова информация за Порт Пристис ООД преди вътрешногрупови елиминации:

	2021	2020
	'000 лв.	'000 лв.
Нетекущи активи	2 605	2 668
Текущи активи	104	564
Общо активи	2 709	3 232
Нетекущи пасиви	2 493	3 050
Текущи пасиви	206	162
Общо пасиви	2 699	3 212

Собствен капитал, отнасящ се до собствениците на предприятието-майка

Неконтролиращи участия	9	11
	1	9
Приходи	419	178
Печалба/(Загуба) за годината, отнасяща се до собствениците на предприятието майка	(5)	(68)
Печалба/(Загуба) за годината, отнасяща се до неконтролиращото участие	(5)	(55)
Печалба/(Загуба) за годината	(10)	(123)

Друг всеобхватен доход за годината отнасящ се до собствениците на предприятието-майка

Общ всеобхватен доход/(загуба) за годината, отнасящ се до собствениците на предприятието-майка	(5)	(68)
Общ всеобхватен доход/(загуба) за годината, отнасящ се до неконтролиращото участие	(5)	(55)
Общо всеобхватен доход за годината	(10)	(123)
Нетни парични потоци от оперативна дейност	704	(28)
Нетни парични потоци от инвестиционна дейност	(6)	(3 061)
Нетни парични потоци от финансова дейност	(670)	3 047
Нетен паричен поток	28	(42)

6. Промени на контролиращото участие

През 2021 г. в Групата няма промени на контролиращото участие.

7. Инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал

Балансовата стойност на инвестициите, отчитани по метода на собствения капитал, е както следва:

	Пояснение	2021	2020
Инвестиции в съвместни предприятия	7.1	936	716
Инвестиции в асоциирани предприятия	7.2	3 760	3 693
Общо инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал		4 696	4 409

Печалбата/(Загубата) на Групата от инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал, е както следва:

	Пояснение	2021	2020
Инвестиции в съвместни предприятия	7.1	(1 953)	(578)
Инвестиции в асоциирани предприятия	7.2	788	721
Общо печалба/(загуба) от инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал		(1 165)	143

7.1. Съвместни предприятия

Групата има едно съвместно предприятие – Варнафери ООД. Дружеството е учредено и регистрирано в Република България, където е и мястото на осъществяване на дейността му. Основната дейност на дружеството се състои в извършване на превози, включително и фериботни на товари по море; придобиване и управление на морски кораби; външнотърговска и вътрешнотърговска дейност; консултантски услуги в сферата на морския транспорт; комисионерство. И през двата сравними периода Групата притежава 50 % от дяловете на съвместното предприятие. Инвестицията във Варнафери ООД се отчита по метода на собствения капитал в съответствие с МСС 28. Тя отразява сумите, представени във финансовия отчет на съвместното предприятие след корекции във връзка с прилагането на метода на собствения капитал (включително корекции на справедлива стойност) или корекции за разлики в счетоводната политика. Обобщена финансова информация за Варнафери ООД е представена по-долу:

	2021 ‘000 лв.	2020 ‘000 лв.
Нетекущи активи	15 326	12 359
Текущи активи в т.ч.	1 907	585
Пари и парични еквиваленти	197	158
Други текущи активи	1 710	427
Общо активи	17 233	12 944
Нетекущи пасиви, в т.ч.	-	-
Финансови пасиви (с изключение на търговските и други задължения и провизиите)	-	-
Текущи пасиви, в т.ч.	15 361	11 513
Финансови пасиви (с изключение на търговските и други задължения и провизиите)	13 303	10 492
Други текущи пасиви	2 058	1 021
Общо пасиви	15 361	11 513
Нетни активи	1 872	1 431
Приходи	4 126	5 796
Разходи за амортизация	(1 339)	(1 339)
Разходи за лихви	(468)	(452)
Разходи за данъци върху дохода	(42)	(43)
Общ всеобхватен доход за годината	(3 906)	(1 155)

Равнение на финансовата информация, посочена по-горе, с балансовата стойност на инвестицията във Варнафери ООД е представено, както следва:

	2021	2020
Балансова стойност към 1 януари	716	1 970
Общо нетни активи към 1 януари	1 431	3 939
Общ всеобхватен доход за годината	(3 906)	(1 155)
Общо нетни активи на към 31 декември	1 872	1 431
Дялово участие на Групата	50%	50%
Балансова стойност на инвестицията към 31 декември	936	716

През 2021 г. и 2020 г. не са получавани дивиденди от съвместното предприятие.

Варнафери ООД не е борсово дружество.

Условните задължения, свързани с инвестиции в съвместното предприятие са представени в пояснение 37.

7.2. Асоциирани предприятия

И през двата сравними периода Групата притежава 41 % от правата на глас и собствения капитал на дружество Ви Ти Си АД, учредено и регистрирано в България, гр. Варна с основен предмет на дейност швартовка и буксировка на морски кораби.

Инвестицията е отчетена по метода на собствения капитал. Датата на финансовите отчети на асоциираното предприятие е 31 декември.

Дяловете на асоциираното предприятие не се търгуват на публична фондова борса и поради тази причина липсват котирани цени на активен пазар.

Обобщена финансова информация за асоциираното предприятие на Групата е представена по-долу. Тя отразява сумите, представени във финансовия отчет на асоциирано предприятие:

	2021 ‘000 лв.	2020 ‘000 лв.
Нетекущи активи	5 272	5 643
Текущи активи	4 453	3 922
Общо активи	9 725	9 565
Нетекущи пасиви	277	421
Текущи пасиви	300	138
Общо пасиви	577	559
Нетни активи	9 148	9 006
Приходи	6 074	5 973
Печалба за годината, нетно от данъци	1 922	1 759
Общо всеобхватен доход за годината	1 922	1 759
Дивиденди, получени от асоциираното предприятие	721	412

Равнение на финансовата информация, посочена по-горе, с балансовата стойност на инвестицията във Ви Ти Си АД е представено, както следва:

	2021 ‘000 лв.	2020 ‘000 лв.
Общо нетни активи към 1 януари	9 006	8 253
Печалба за годината	1 922	1 759
Разпределени дивиденди	(1 759)	(1 006)
Общо нетни активи към 31 декември	9 169	9 006
Дялово участие на Групата	41 %	41 %
Балансова стойност на инвестицията към 1 януари	3 693	3 384
Разпределени дивиденди	(721)	(412)
Дял от печалбата	788	721
Балансова стойност към 31 декември	3 760	3 693

Всички трансфери на парични средства към Групата, например изплащане на дивиденди, се осъществяват след одобрението на най-малко 2/3 от всички собственици на асоциираното предприятие.

Групата няма условни задължения или други поети ангажименти, свързани с нейната инвестиция в асоциираното предприятие.

8. Отчитане по сегменти

Ръководството определя към настоящия момент следните продуктови линии на Групата като оперативни сегменти, както е описано в пояснение 4.7: „Транспортна и пристанищна дейност“ и „Производствена дейност“. Тези оперативни сегменти се наблюдават от ръководството, което взема стратегически решения на базата на коригираните оперативни резултати на сегментите.

Информацията за отделните сегменти може да бъде анализирана за представените отчетни периоди, както следва:

	Транспортна и пристанищна дейност	Производствена дейност	Общо
	2021	2021	2021
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Приходи от:			
- външни клиенти	14 507	2 318	16 825
- други приходи	630	229	859
Приходи на сегмента	15 137	2 547	17 684
Промени в наличностите на готова продукция и незавършеното производство	-	45	45
Разходи за материали	(2 046)	(1 218)	(3 264)
Разходи за персонал	(5 234)	(959)	(6 193)
Амортизация и обезценка на нефинансови активи	(2 307)	(87)	(2 394)
Други разходи	(4 560)	(368)	(4 928)
Оперативна печалба/(загуба) на сегмента	990	(40)	950
Активи на сегмента	97 858	8 402	106 260
Пасиви на сегмента	18 064	1 208	19 272
	Транспортна и пристанищна дейност	Производствена дейност	Общо
	2020	2020	2020
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Приходи от:			
- външни клиенти	15 152	1 728	16 880
- други приходи	323	139	462
Приходи на сегмента	15 475	1 867	17 342
Промени в наличностите на готова продукция и незавършеното производство	-	(19)	(19)
Разходи за материали	(1 717)	(712)	(2 429)
Разходи за персонал	(4 909)	(935)	(5 844)
Амортизация и обезценка на нефинансови активи	(2 218)	(88)	(2 306)
Други разходи	(5 995)	(392)	(6 387)
Оперативна печалба/(загуба) на сегмента	636	(279)	357
Активи на сегмента	96 477	8 359	104 836
Пасиви на сегмента	18 752	1 174	19 926

Информацията относно инвестиции на Групата, отчетани по метода на собствения капитал е представена в пояснение 7.

Общата сума на приходите, оперативната печалба/загуба и активите на отделните сегменти са равнени със съответните позиции в консолидирания финансов отчет на Групата, както следва:

	2021	2020
	‘000 лв.	‘000 лв.
Приходи		
Общо приходи на сегменти	17 684	17 342
Елиминирани на междусегментни приходи	-	-
Приходи на Групата	17 684	17 342
Печалба		
Оперативна печалба на сегментите	950	357
Елиминирани от сделки между сегментите	-	-
Оперативна печалба на Групата	950	357
Печалба/(загуба) от инвестиции, отчетани по метода на собствения капитал	(1 165)	143
Финансови разходи	(280)	(295)
Финансови приходи	953	638
Други финансови позиции	389	(490)
Печалба на Групата преди данъци	847	353
Разходи/приходи за данъци върху дохода	(39)	18
Печалба на Групата за годината	808	371
Активи		
Общо активи на сегментите	106 260	104 814
Елиминирани на междусегментни активи	(17 481)	(17 516)
Активи на Групата	88 779	87 298
Пасиви		
Общо пасиви на сегментите	19 272	19 904
Елиминирани на междусегментни пасиви	(7 046)	(7 197)
Пасиви на Групата	12 226	12 707

През представените отчетни периоди не са отчетени неразпределени оперативни приходи, разходи и активи.

Приходите на Групата могат да бъдат анализирани за основните видове продукти и услуги както следва:

	2021	2020
	‘000 лв.	‘000 лв.
Товарни превози	6 819	6 193
Пристанищна дейност	5 408	4 825
Продажба на готова продукция	2 313	1 720
Наеми на плавателни съдове	159	131
Фериботна дейност	1 765	1 026
Реморкаж	297	411

	2021	2020
	‘000 лв.	‘000 лв.
Други приходи от продажби	64	-
Общо приходи от продажби	16 825	14 306
Отписани задължения	2	45
Наеми на недвижими имоти	160	154
Продажба на скрап	6	1
Застрахователни обещетения	43	28
Други	648	234
Общо други приходи	859	462
Приходи от продажба на нетекущи активи, брутно	-	2 574
Общо приходи на Групата	17 684	17 342

9. Нематериални активи

Нематериалните активи на Групата включват софтуер, права върху индустриална собственост, подобрения по наети активи, разходи за придобиване и други. Балансовите стойности за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	Софтуер	Права върху индустриална собственост	Подобрения по наети активи	Други	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Брутна балансова стойност					
Салдо към 1 януари 2021 г.	176	250	6 775	633	7 834
Новопридобити активи	-	-	725	-	725
Салдо към 31 декември 2021 г.	176	250	7 500	633	8 559
Амортизация					
Салдо към 1 януари 2021 г.	(176)	(67)	(881)	(504)	(1 628)
Амортизация	-	(6)	(211)	(7)	(224)
Салдо към 31 декември 2021 г.	(176)	(73)	(1 092)	(511)	(1 852)
Балансова стойност към 31 декември 2021 г.	-	177	6 408	122	6 707

	Софтуер	Права върху индустриална собственост	Подобрения по наети активи	Други	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Брутна балансова стойност					
Салдо към 1 януари 2020 г.	176	250	5 532	617	6 575
Новопридобити активи	-	-	1 243	16	1 259
Салдо към 31 декември 2020 г.	176	250	6 775	633	7 834
Амортизация					
Салдо към 1 януари 2020 г.	(176)	(59)	(669)	(475)	(1 379)
Амортизация	-	(8)	(212)	(29)	(249)
Салдо към 31 декември 2020 г.	(176)	(67)	(881)	(504)	(1 628)
Балансова стойност към 31 декември 2020 г.	-	183	5 894	129	6 206

През 2021 г. Групата отчита въведени в експлоатация нематериални активи на обща стойност 725 хил. лв. след финализиране на **процеса по придобиване на активите** от разходи за придобиване на нетекущи активи.

Правата върху индустриална собственост с балансова стойност към 31 декември 2021 г. в размер на 177 хил. лв. (2020 г.: 183 хил. лв.) включват еднократни концесионни възнаграждения по договори за концесия с Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията. За повече информация относно договорите за концесия вижте пояснение 36.

Подобренията по наети активи в размер на 6 408 хил. лв. (2020 г.: 5 894 хил. лв.) включват подобрения по обектите на концесия.

И през двата сравними периода договорите за покупка на нематериални активи, по които Групата е страна, са свързани главно с извършване на подобрения върху обекти на концесия по договори с Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

През 2021 г. е извършен основен ремонт на подкранов път. През 2022 година се предвижда ремонт, довършителни работи и рехабилитация на сгради, очакваните плащания по които възлизат на приблизително 75 хил. лв.

Групата има поети ангажименти за изграждане и закупуване на активи във връзка с изпълнението на инвестиционни програми върху обектите на концесия по договори с Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията (вж. пояснение 36).

Всички разходи за амортизация се включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизация и обезценка на нефинансови активи”.

Групата не е заложила нематериални активи като обезпечения по свои задължения.

Параходство Българско речно плаване АД
 Консолидиран финансов отчет
 31 декември 2021 г.

10. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията на Групата включват земи, сгради, машини, съоръжения и оборудване, транспортни средства, разходи за придобиване на нетекущи активи и други. Балансовата им стойност може да бъде анализирана, както следва:

	Земя	Сгради	Машини и оборудване	Съоръжения	Транспортни средства	Други	Разходи за придобиване на нетекущи активи	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Брутна балансова стойност								
Салдо към 1 януари 2021 г.	525	3 109	12 997	4 712	53 496	355	513	75 707
Новопридобити активи	-	-	264	2	399	190	621	1 476
Отписани активи	-	-	(1)	(1)	-	(6)	(690)	(698)
Салдо към 31 декември 2021 г.	525	3 109	13 260	4 713	53 895	539	444	76 485
Амортизация и обезценка								
Салдо към 1 януари 2021 г.	-	(1 092)	(6 741)	(2 431)	(21 039)	(348)	(116)	(31 767)
Амортизация на отписани активи	-	-	1	-	-	4	-	5
Амортизация	-	(83)	(539)	(230)	(1 198)	(5)	-	(2 055)
Салдо към 31 декември 2021 г.	-	(1 175)	(7 279)	(2 661)	(22 237)	(349)	(116)	(33 817)
Балансова стойност към 31 декември 2021 г.	525	1 934	5 981	2 052	31 658	190	328	42 668

Параходство Българско речно плаване АД
 Консолидиран финансов отчет
 31 декември 2021 г.

	Земя	Сгради	Машини и оборудване	Съоръ- жения	Транспортни средства	Други	Разходи за придобиване на нетекущи активи	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Брутна балансова стойност								
Салдо към 1 януари 2020 г.	525	3 078	10 575	4 805	55 821	484	619	75 907
Новопридобити активи	-	31	2 522	32	87	7	1 340	4 019
Отписани активи	-	-	(100)	(125)	(2 412)	(136)	(1 446)	(4 219)
Салдо към 31 декември 2020 г.	525	3 109	12 997	4 712	53 496	355	513	75 707
Амортизация и обезценка								
Салдо към 1 януари 2020 г.	-	(1 010)	(6 363)	(2 273)	(20 253)	(404)	(116)	(30 419)
Амортизация на отписани активи	-	-	34	71	440	62	-	607
Амортизация	-	(82)	(412)	(229)	(1 226)	(6)	-	(1 955)
Салдо към 31 декември 2020 г.	-	(1 092)	(6 741)	(2 431)	(21 039)	(348)	(116)	(31 767)
Балансова стойност към 31 декември 2020 г.	525	2 017	6 256	2 281	32 457	7	397	43 940

Всички разходи за амортизация и обезценка са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизация и обезценка на нефинансови активи“.

Групата има поети ангажименти за придобиване на материални активи във връзка с изпълнението на инвестиционни програми върху обектите на концесия по договори с Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията (вж. пояснение 36).

Новопридобитите от сегментите нетекущи активи, различни от финансови инструменти и активи по отсрочени данъци са както следва:

	Транспортна и пристанищна дейност	Производствена дейност	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Към 31 декември 2021 г.	1 456	20	1 476
Към 31 декември 2020 г.	2 185	103	2 288

Групата няма имоти, машини и съоръжения, които да са заложени като обезпечение по задължения.

11. Лизинг

11.1. Оперативен лизинг като лизингополучател

С изключение на оповестеното в следващата се бележка 11.3., Групата не е страна-получател по съществени лизингови договори.

11.2. Оперативен лизинг като лизингодател

Групата отдава под наем при условията на оперативен лизинг недвижими имоти. Очакваните бъдещи минимални постъпления на Групата от тях са както следва:

	До 1 година	От 1 до 5 години	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Към 31 декември 2021 г.	86	-	86
Към 31 декември 2020 г.	81	-	81

Групата е наемодател по договори за оперативен лизинг на плавателни съдове. Договорите с наемателите се сключват за определен брой месеци или рейса, като тези срокове включват и прекъсвания. Бъдещите минимални постъпления по оперативния лизинг на Групата за отдадени под наем плавателни съдове не могат да бъдат определени надеждно, поради формирането им на база ден в експлоатация. Лизинговите договори не са неотменяеми.

Лизинговите постъпления по договорите за оперативен лизинг по видове отдадени под наем активи, признати като приход за текущия и сравнителния период са както следва:

	2021	2020
	'000 лв.	'000 лв.
Приходи от наем на плавателни съдове	159	135
Приходи от наем на недвижими имоти	78	81
	237	216

11.3. Активи с право на ползване

През 2021 г. Групата има сключен договор за лизинг на съоръжение

Към 1 януари 2021 г. на база приблизителна оценка, Ръководството на Групата е признало актив с право на ползване за 3 годишен период. Общият размер на задължението по договора за лизинг към 31 декември 2021 г. възлиза на 33 хил. лв., над 1 година 17 хил. лева и до 1 година 16 хил. лева.

Групата отдава инвестиционни имоти по договори за оперативен лизинг. Подробна информация за тях е представена в пояснение 12.

12. Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти на Групата включват земи и сгради в страната, които се държат с цел получаване на приходи от наем или за увеличаване стойността на капитала.

Промените в балансовите стойности, представени в отчета за финансовото състояние, могат да бъдат обобщени, както следва:

	'000 лв.
Брутна балансова стойност	
Салдо към 1 януари 2021 г.	21 155
Салдо към 31 декември 2021 г.	21 155
Амортизация	
Салдо към 1 януари 2021 г.	(1 309)
Амортизация	(101)
Салдо към 31 декември 2021 г.	(1 410)
Балансова стойност към 31 декември 2021 г.	19 745
	'000 лв.
Брутна балансова стойност	
Салдо към 1 януари 2020 г.	21 155
Салдо към 31 декември 2020 г.	21 155
Амортизация	
Салдо към 1 януари 2020 г.	(1 207)
Амортизация	(102)
Салдо към 31 декември 2020 г.	(1 309)
Балансова стойност към 31 декември 2020 г.	19 846

Инвестиционните имоти не са заложиени като обезпечение по задължения.

Инвестиционните имоти са отдавани под наем по договори за оперативен лизинг.

13. Дългосрочни финансови активи

Сумите, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, се отнасят към категорията финансови активи на разположение за продажба:

	2021 '000 лв.	2020 '000 лв.
Финансови активи на разположение за продажба:		
Дялове и акции	24	24
Дългови инструменти по амортизирана стойност		
Депозит	100	100
	124	124

Справедливата стойност на горепосочените финансови инструменти не може да бъде определена, тъй като не се котират на фондова борса към датата на консолидирания финансов отчет. Поради това, дяловете и акциите са представени в консолидирания отчет за финансовото състояние по цена на придобиване.

Групата е предоставила депозит в размер на 100 хил. лв. като обезпечение във връзка с издадена банкова гаранция.

14. Отсрочени данъчни активи и пасиви

Отсрочените данъци възникват в резултат на временни разлики могат да бъдат представени като следва:

Отсрочените данъци за сравнителния период 2020 г. могат да бъдат обобщени, както следва:

Отсрочени данъчни пасиви (активи)	1 януари 2021	Признати в	Признати	31
	г.	другия	в	декември
		всеобхватен	печалбата	2021 г.
	'000 лв.	доход	или	
			загубата	'000 лв.
Нетекущи активи				
Нематериални активи	138		68	206
Имоти, машини и съоръжения	1 488		(43)	1 445
Имоти, машини и съоръжения - обезценка	(3)		3	-
Дългосрочни инвестиции	-		-	-
Текущи активи				
Търговски и други вземания	(163)		4	(159)
Данъчни загуби	(13)		(1)	(14)
Краткосрочни финансови активи			(2)	(2)
Нетекущи пасиви				
Пенсионни задължения към персонала	(32)	(2)	6	(28)
Текущи пасиви				
Пенсионни и други задължения към персонала	(75)		(5)	(80)
Търговски и други задължения	(32)		(1)	(33)
	1 308	(2)	29	1 335
Отсрочени данъчни активи	(305)			(316)
Отсрочени данъчни пасиви	1 626			1 651
Нетно отсрочени данъчни пасиви	1 321			1 335

Отсрочените данъци за сравнителния период 2020 г. могат да бъдат обобщени, както следва:

Отсрочени данъчни пасиви (активи)	1 януари	Признати в	Признати	31
	2020 г.	другия	в	декември
		всеобхватен	печалбата	2020 г.
		доход	или	
	'000 лв.		загубата	'000 лв.
Нетекущи активи				
Нематериални активи	96		42	138
Имоти, машини и съоръжения	1 631		(143)	1 488
Имоти, машини и съоръжения - обезценка	(11)		8	(3)
Текущи активи				
				-

Търговски и други вземания	(140)		(23)	(163)
Данъчни загуби			(13)	(13)
Нетекущи пасиви				-
Пенсионни задължения към персонала	(29)	2	(5)	(32)
Текущи пасиви				-
Пенсионни и други задължения към персонала	(127)		52	(75)
Търговски и други задължения	(34)		2	(32)
	<u>1 386</u>	<u>2</u>	<u>(80)</u>	<u>1 308</u>

Отсрочени данъчни активи	(341)			(318)
Отсрочени данъчни пасиви	1 727			1 626
Нетно отсрочени данъчни пасиви	1 386			1 308

Отсрочените данъци в отчета за 2021 г., включително и съпоставим период са предоставени нетно. Сумите, признати в другия всеобхватен доход, се отнасят до преоценката на задължения по планове с дефинирани доходи (вж. пояснение 19.3).

15. Материални запаси

Материалните запаси, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, могат да бъдат анализирани, както следва:

	2021	2020
	'000 лв.	'000 лв.
Основни материали и резервни части	1 270	1 290
Горива и смазочни материали	243	166
Незавършено производство	211	166
Продукция	30	30
Материални запаси	<u>1 754</u>	<u>1 652</u>

През 2021 г. общо 1 652 хил. лв. от материалните запаси са отчетени като разход в печалбата или загубата (2020 г.: 2 226 хил. лв.).

През предходните и текущия период не са извършвани обезценки на материални запаси, в резултат на което през 2021 г. или 2020 г. не е настъпило намаление на разходите в резултат на възстановяване на обезценки, които са били признати в минали периоди.

Материалните запаси не са предоставяни като обезпечение на задължения.

16. Краткосрочни финансови активи

	2021	2020
	'000 лв.	'000 лв.
Предоставен заем и лихви, брутно	115	110
Обезценка на предоставен заем	(17)	(9)
Финансови активи	<u>98</u>	<u>101</u>

Оценяване по справедлива стойност на финансови инструменти

Финансовите активи, отчитани по справедлива стойност в консолидирания финансов отчет за финансовото състояние, са групирани в три нива съобразно йерархията на справедливата стойност. Тази йерархия групира финансовите активи в три нива въз основа на значимостта на

входящата информация, използвана при определянето на справедливата стойност на финансовите активи. Йерархията на справедливата стойност включва следните нива:

- 1 ниво: пазарни цени (некоригирани) на активни пазари за идентични активи;
- 2 ниво: входяща информация, различна от пазарни цени, включени на ниво 1, която може да бъде наблюдавана по отношение на даден актив, или пряко (т. е. като цени) или косвено (т. е. на база на цените); и
- 3 ниво: входяща информация за даден актив, която не е базирана на наблюдавани пазарни данни.

Даден финансов актив се класифицира на най-ниското ниво на значима входяща информация, използвана за определянето на справедливата му стойност.

Определяне на справедливата стойност

Методите и техниките за оценяване, използвани при определянето на справедливата стойност, не са променени в сравнение с предходния отчетен период.

Всички пазарно търгувани капиталови инструменти и облигации са представени в български лева и са публично търгувани на Българска фондова борса – София АД Справедливите стойности са били определени на база на техните борсови цени-продава към отчетната дата.

17. Търговски и други вземания

	2021 '000 лв.	2020 '000 лв.
Текущи:		
Търговски вземания, брутно	1 306	548
Обезценка на търговски вземания	(107)	(151)
Търговски вземания, нетно	1 199	397
Съдебни и присъдени вземания, брутно	321	321
Обезценка на съдебни и присъдени вземания	(321)	(321)
Съдебни и присъдени вземания	-	-
Други вземания	6	9
Финансови активи	1 205	406
Данъци за възстановяване	311	695
Предоставени аванси	155	175
Други вземания	15	31
Обезценка на нефинансови активи	(64)	(111)
Нефинансови активи	417	790
Текущи търговски и други вземания	1 622	1 196
Търговски и други вземания	1 622	1 196

Към датата на изготвяне на настоящия консолидиран финансов отчет, Ръководството на Групата, подпомогнато от независими правни консултанти, е предприело всички необходими действия по уреждането и финализирането на съдебните спорове. Очакванията на Ръководството са, че вземанията ще бъдат уредени в обозримо бъдеще.

18. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти включват следните елементи:

	2021 '000 лв.	2020 '000 лв.
Парични средства в банки и в брой в:		
- български лева	1 377	959
- евро	3 242	2 986
Парични еквиваленти	30	18
Пари и парични еквиваленти	4 649	3 963

Към 31 декември 2021 г. Групата няма блокирани пари и парични еквиваленти.

19. Собствен капитал

19.1. Акционерен капитал

Регистрираният капитал на предприятието – майка Параходство Българско речно плаване АД се състои от 35 708 674 на брой обикновени акции с номинална стойност в размер на 1 лв. за акция. Всички акции са с право на получаване на дивидент и ликвидационен дял и представляват един глас от общото събрание на акционерите на Параходство Българско речно плаване АД.

	2021	2020
Брой издадени и напълно платени акции:		
В началото на годината	35 708 674	35 708 674
Общ брой акции, оторизирани на 31 декември	35 708 674	35 708 674

Списъкът на основните акционери на Параходство Българско речно плаване АД е представен, както следва:

	31 декември 2021		31 декември 2020	
	Брой акции	%	Брой акции	%
Българска Корабна Компания ЕАД	27 192 938	76.15	27 192 938	76.15
Други акционери	8 515 736	23.85	8 515 736	23.85
	35 708 674	100.00	35 708 674	100.00

Дружествата в Групата не притежават акции на предприятието майка.

19.2. Премийен резерв

Премийният резерв в размер на 9 403 хил. лв. представлява постъпления, получени в допълнение към номиналната стойност на издадените акции в предходни периоди. Тези постъпления са включени в премийния резерв, намалени с регистрационните и други регулаторни такси и съответните данъчни привилегии.

През 2021 г. и 2020 г. не са емитирани акции.

19.3. Други резерви

	Законови резерви '000 лв.	Други резерви '000 лв.	Общо '000 лв.
Салдо към 1 януари 2020 г.	3 571	20 273	23 844
Друг всеобхватен доход за годината, принадлежаща на собствениците на предприятието майка:			
Преоценки по планове с дефинирани доходи	-	(17)	(17)
Данък върху дохода, отнасящ се до компоненти, които не се рекласифицират в печалбата или загубата	-	2	2
Друга всеобхватна печалба за годината след данъци	-	(15)	(15)
Прехвърляне на преоценка в неразпределена печалба	-	(184)	(184)
Салдо към 31 декември 2020 г.	3 571	20 074	23 645
Друга всеобхватна загуба за годината, принадлежаща на собствениците на предприятието майка:			
Преоценки по планове с дефинирани доходи	-	(20)	(20)
Данък върху дохода, отнасящ се до компоненти, които не се рекласифицират в печалбата или загубата	-	2	2
Дял на малцинственото участие в допълнителните резерви	-	(261)	(261)
Друга всеобхватна загуба за годината след данъци	-	(279)	(279)
Прехвърляне на преоценка в неразпределена печалба	-	-	-
Салдо към 31 декември 2021 г.	3 571	19 795	23 366

20. Възнаграждения на персонала

20.1. Разходи за персонала

Разходите за възнаграждения на персонала включват:

	2021 ‘000 лв.	2020 ‘000 лв.
Разходи за заплати	(4 989)	(4 669)
Разходи за социални осигуровки	(986)	(903)
Безплатна храна	(218)	(272)
Разходи за персонала	(6 193)	(5 844)

20.2. Пенсионни и други задължения към персонала

Пенсионните и други задължения към персонала, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, се състоят от следните суми:

	2021 ‘000 лв.	2020 ‘000 лв.
Нетекучи:		
Планове с дефинирани доходи	305	289
Нетекучи пенсионни задължения към персонала	305	289
Текущи:		
Задължения за заплати, неизползвани отпуски и почивки	1 017	974
Задължения за социални осигуровки	166	151
Планове с дефинирани доходи	195	145
Текущи пенсионни и други задължения към персонала	1 378	1 270

Текущата част от задълженията към персонала представляват задължения към настоящи служители на Групата, които следва да бъдат уредени през 2022 г. Други краткосрочни задължения към персонала възникват главно във връзка с дневни задгранични командировъчни и безплатна храна за персонала.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Групата е задължена да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати. Групата е начислила правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 „Доходи на наети лица“ на база на прогнозираните плащания за следващите години, дисконтирани към настоящия момент с дългосрочен лихвен процент на безрискови ценни книжа.

		До 1 година ‘000 лв.	От 1 до 5 години ‘000 лв.	Над 5 години ‘000 лв.	Общо ‘000 лв.
Към 31 декември 2021 г.					
Дължими обезщетения		198	160	188	546
Сkonto	0,37-1,0%	(3)	(13)	(30)	(46)
Дисконтирани парични потоци		195	147	158	500
Към 31 декември 2020 г.					
Дължими обезщетения		150	140	185	475
Сkonto	0,5-1,0%	(5)	(9)	(27)	(41)
Дисконтирани парични потоци		145	131	158	434

Задълженията за изплащане на дефинирани доходи към персонала в края на представените отчетни периоди са, както следва:

	2021 ‘000 лв.	2020 ‘000 лв.
Разходи за текущ трудов стаж	434	460
	59	53

Разходи за лихви	4	7
Изплатени суми при пенсиониране	(17)	(103)
Преоценки - актюерски (печалби) от промени в демографските и финансови предположения	20	17
Задължения за изплащане на дефинирани доходи към 31 декември	500	434

При определяне на задълженията за изплащане на дефинирани доходи са използвани следните основни актюерски допускания:

- демографски допускания – отразяват вероятността лицата, назначени на трудов договор да останат при работодателя и в момента на придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст и за тях да възникне задължение за изплащане на обезщетение. При прилагането на тези допускания се използва таблица за смъртност и се анализира вероятността на оттегляне.
- финансови допускания – прилагат се към развитието на паричните потоци във времето и се отразяват върху размера на бъдещото задължение и определянето на новата настояща стойност. Отразяват реалните очаквания за развитието и бъдещия размер на някои основни параметри като доходност на инвестициите, процент на дисконтиране, очаквания процент на увеличение на заплатите, инфлация и др.

	2021	2020
Дисконтов процент	0.37 –1.0 %	0.5 –1.0 %
Очакван процент на увеличение на заплатите	0.6 - 11 %	0.6 - 11 %

Ръководството на Групата е направило тези предположения след консултации с независим актюерски оценител. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година като се взима предвид доходността на правителствени облигации, които са деноминирани във валутата, в която доходите ще бъдат платени и са с падеж, близък до този на съответните пенсионни задължения. Другите допускания са определени на базата на актуални актюерски предположения и миналия опит на ръководството.

Тези допускания са използвани при определянето на размера на задълженията за обезщетения при пенсиониране за отчетните периоди и се считат за възможно най-добрата преценка на ръководството.

Общата сума на разходите за изплащане на суми по планове с дефинирани доходи на Групата може да бъде представена, както следва:

	2021 '000 лв.	2020 '000 лв.
Разходи за текущ трудов стаж	(59)	(53)
Нетни разходи за лихви	(4)	(7)
Общо разходи, признати в печалбата или загубата	(63)	(60)

Разходите за текущ трудов стаж са включени в „Разходи за персонала“. Нетните разходи за лихви са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи“ (вж. пояснение 29).

Общата сума, призната в другия всеобхватен доход, може да бъде представена, както следва:

	2021 '000 лв.	2020 '000 лв.
Актюерски (загуби)/печалби от промени в демографските и финансови предположения, преди данък върху дохода	(20)	(17)
Общо (разходи)/приходи, признати в другия всеобхватен доход, преди данък върху дохода	(20)	(17)

Следващата таблица представя анализ на чувствителността и обобщава ефектите от промените в основни актюерски предположения върху задълженията по планове с дефинирани:

Промени в значими актюерски предположения	2021		2020	
	Увеличение с 0.5%-1 %	Намаление с 0.5%+1 %	Увеличение с 0.5%-1 %	Намаление с 0.5%+1 %
Дисконтов процент (Намаление)/ Увеличение на задълженията по планове с дефинирани доходи	1,5-11,0	(0,5)-(10)	1,5-11,0	(0,5)-(10)
Процент на увеличение на заплатите Увеличение/(Намаление) на задълженията по планове с дефинирани доходи	1,1-11,0	(0,1)-(10)	1,1-11,0	(0,1)-(10)
Допускане за смъртност Увеличение/(Намаление) на задълженията по планове с дефинирани доходи	(1)	1	(1)	1

Анализът на чувствителността е базиран на промяна в само едно от предположенията. Той може да се различава от действителната промяна в задълженията за дефинирани доходи, тъй като промените в предположенията често са свързани помежду си.

21. Заеми

Групата им получен заем в размер на 30 хил. лева

22. Търговски и други задължения

	2021 '000 лв.	2020 '000 лв.
Текущи:		
Търговски задължения	496	455
Задължения по концесионни договори	99	119
Финансови пасиви	595	574
Получени аванси	11	47
Данъчни задължения	44	444
Други	26	19
Нефинансови пасиви	81	510
Текущи търговски и други задължения	676	1 084

Нетната балансова стойност на търговските и други задължения се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

23. Приходи от продажби

Приходите от продажби на Групата могат да бъдат анализирани, както следва:

	2021 '000 лв.	2020 '000 лв.
Товарни превози	6 819	6 193
Пристанищна дейност	5 408	4 825
Продажба на готова продукция	2 313	1 720
Наеми на плавателни съдове	159	131
Фериботна дейност	1 765	1 026
Реморкаж	297	411
Други приходи от продажби	64	-

2021 '000 лв.	2020 '000 лв.
16 825	14 306

24. Други приходи

Другите приходи на Групата включват:

	2021 '000 лв.	2020 '000 лв.
Отписани задължения	2	45
Наеми, в това число на недвижими имоти	160	154
Продажба на скрап	6	1
Застрахователни обещетения	43	28
Възстановена ОКЗ	179	
Други	469	234
	859	462

25. Печалба от продажба на нетекущи активи

	2021 '000 лв.	2020 '000 лв.
Приходи от продажба	-	2 574
Балансова стойност на продадените нетекущи активи	-	(982)
Печалба от продажба на нетекущи активи	-	1 592

26. Разходи за материали

Разходите за материали включват:

	2021 '000 лв.	2020 '000 лв.
Разходи за горива и смазочни материали	(1 447)	(1 280)
Разходи за основни материали	(977)	(552)
Разходи за електроенергия	(547)	(316)
Други	(293)	(281)
	(3 264)	(2 429)

27. Разходи за външни услуги

	2021 '000 лв.	2020 '000 лв.
Разходи за пристанищни и агентийски такси	(1 622)	(1 233)
Разходи за реморкаж (маневриране)	-	(13)
Разходи за застраховки	(316)	(299)
Разходи за ремонт и поддръжка	(297)	(218)
Концесионни плащания	(405)	(366)
Други	(804)	(917)
	(3 444)	(3 046)

Възнаграждението за независим финансов одит за 2021 г. е в размер на 18 хил. лв. за индивидуалния финансов отчет на Дружеството-майка и 10 хил.лв. за консолидирания финансов отчет на Групата.

През годината не са предоставяни данъчни консултации. Други услуги, несвързани с одита, предоставени през годината са, както следва: 4 хил.лв. по ангажименти за проверка на прогнозна финансова информация и договорени процедури по проверка на допълнителна (прогнозна) финансова информация.

Настоящото оповестяване е в изпълнение на изискванията на чл. 30 от Закона за счетоводството.

28. Други разходи

	2021	2020
	'000 лв.	'000 лв.
Задгранични дневни разходи	(1 007)	(869)
Себестойност на продадени стоки и други текущи активи	(29)	(130)
Данъци	(235)	(236)
Разходи за брак на активи	-	(118)
Други	(213)	(1 006)
	(1 484)	(2 359)

29. Финансови приходи и разходи

Финансовите разходи за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	2021	2020
	'000 лв.	'000 лв.
Разходи по заеми, отчитани по амортизирана стойност:		
Субординиран дълг от акционер	(49)	(84)
Други заеми по амортизирана стойност	(228)	(204)
Общо разходи за лихви по финансови задължения, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата	(277)	(288)
Нетни разходи за лихви по планове с дефинирани доходи	(3)	(7)
Финансови разходи	(280)	(295)

Финансовите приходи за представените периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	2021	2020
	'000 лв.	'000 лв.
Приходи от лихви върху финансови активи, отчитани по амортизирана стойност	232	219
Приходи от лихви върху пари и парични еквиваленти	-	7
Общо приходи от лихви по финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата	232	226
Приходи от дивиденди	721	412
Финансови приходи	953	638

30. Други финансови позиции

Другите финансови позиции включват:

	2021	2020
	'000 лв.	'000 лв.
Печалба/Загуба от промяна във валутните курсове по вземания и задължения, нетно	416	(468)
Банкови такси и комисиони	(27)	(22)
Други финансови позиции	389	(490)

31. Разходи за данъци върху дохода

Очакваните разходи за данъци, базирани на приложимата данъчна ставка за България в размер на 10 % (2020 г.: 10 %), и действително признатите данъчни разходи в печалбата или загубата могат да бъдат равнени, както следва:

	2021	2020
	'000 лв.	'000 лв.
Печалба преди данъчно облагане	2 079	353
Данъчна ставка	10%	10%

Очакван разход за данък	(10)	(58)
Възникване и обратно проявление на временни разлики	(29)	76
Приходи от/ (разходи за) данъци върху дохода	(39)	18
Отсрочени данъчни приходи/ (разходи), признати директно в другия всеобхватен доход	(2)	(2)

Част от Групата е Интерлихтер – Словакия ЕООД, със седалище Словакия. Данъчните норми в посочената юрисдикция се различават от тези в юрисдикцията на предприятието-майка, но не са повлияли при определянето на разходите за данъци през 2021 г. и 2020 г.

Пояснение 14 предоставя информация за отсрочените данъчни активи и пасиви, включваща стойностите, признати директно в другия всеобхватен доход.

32. Доход/Загуба на акция

Основния доход/загуба на акция е изчислен, като за числител е използвана нетната печалба/загуба, подлежаща на разпределение между акционерите на предприятието майка.

Средно претегленият брой акции, използван за изчисляването на основната доход/загуба на акция, както и нетната печалба/загуба, подлежаща на разпределение между притежателите на обикновени акции, е представен, както следва:

	2021	2020
Печалба/Загуба подлежаща на разпределение (в лв.)	808 000	371 000
Среднопретеглен брой акции	35 708 674	35 708 674
Основен доход/загуба на акция (в лв. за акция)	0.02	0.01

33. Сделки със свързани лица

Свързаните лица на Групата включват собственици, асоциирани и съвместни предприятия, ключовия управленски персонал и други свързани лица от групата на крайния собственик. Освен това Групата е получила субординирани заеми от мажоритарния си акционер и неговия собственик, по които са начислени лихви.

Ако не е изрично упоменато, транзакциите със свързани лица не са извършвани при специални условия и не са предоставяни или получавани никакви гаранции. Разчетните суми обикновено се изплащат по банков път.

33.1. Сделки със собствениците

	2021 '000 лв.	2020 '000 лв.
Мажоритарен собственик		
- покупка на услуги	(170)	(166)
- разходи за лихви	(49)	(84)
- изплатени суми по договор за финансова помощ	(600)	(200)
Собственик на мажоритарния собственик		
- разходи за лихви	(112)	(112)

33.2. Сделки с асоциирано предприятие

	2021 '000 лв.	2020 '000 лв.
- получени дивиденди	721	412

33.3. Сделки със съвместно предприятие

	2021 '000 лв.	2020 '000 лв.
--	------------------	------------------

- приходи от лихви 211 215

33.4. Сделки с други свързани лица

	2021	2020
	'000 лв.	'000 лв.
Покупка на стоки и услуги	(478)	(326)
Продажба на стоки и услуги	294	50
Приходи от застрахователни обезщетения	228	28
Разходи за лихви	(60)	(72)
Приходи от лихви	12	1

33.5. Сделки с ключов управленски персонал

Ключовият управленски персонал на Групата включва членовете на управителния и надзорния съвет. Възнагражденията на ключовия управленски персонал включват следните разходи:

	2021	2020
	'000 лв.	'000 лв.
Краткосрочни възнаграждения:		
Заплати, вкл. бонуси	(392)	(272)
Обезщетение	-	(13)
Неизползван отпуск, нето	-	(3)
Разходи за възнаграждения на юридически лица, членове на		
Надзорен съвет	(16)	(16)
Разходи за социални осигуровки	(17)	(16)
Общо краткосрочни възнаграждения	(425)	(320)

34. Разчети със свързани лица в края на годината

	2021	2020
	'000 лв.	'000 лв.
Текущи вземания от:		
- други свързани лица	1 420	1 565
- съвместни предприятия	5 263	4 295
Общо текущи вземания от свързани лица	6 683	5 860
Текущи задължения към:		
- собственици	5 791	6 078
- други свързани лица	2 670	2 662
- ключов управленски персонал	8	8
Общо текущи задължения към свързани лица	8 469	8 748

Групата е заемодател по договори за необезпечени заеми при лихвен процент до 4,5 %.

Групата е заемополучател по договори за необезпечена временна финансова помощ с мажоритарния акционер и неговия собственик с лихвен процент 3 %.

Групаа отчита и задължение по получени краткосрочни заеми от свързани лица под общ контрол. Лихвеният процент по същите е 3,5 %.

35. Равнение на задълженията, произтичащи от финансова дейност

Промените в задълженията на Групата, произтичащи от финансова дейност, могат да бъдат класифицирани, както следва:

	Заеми	Лихви	Лизинг	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
1 януари 2020	3 432	-	-	3 432
Парични потоци:				

Плащания	(385)	(19)	-	(404)
Непарични промени:				
Начислени лихви	-	22	-	22
31 декември 2020	3 047	3	-	3 050
1 януари 2021	3 047	3	-	3 050
Парични потоци:				
Плащания	(595)	(98)	(17)	(710)
Постъпления	30	-	-	30
Непарични промени:				
Начислени лихви	-	117	50	167
31 декември 2021	2 482	22	33	2 537

36. Поети ангажименти

На 20 октомври 2010 г. влиза в сила договорът, подписан между Дружеството-майка и Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, относно концесия на услуга върху пристанищен терминал „Видин – Север” и пристанищен терминал „Фериботен комплекс Видин”, части от пристанище за обществен транспорт с национално значение Видин. Договорът е за срок от 30 години. На 24.02.2021 г. е подписано Допълнително споразумение за удължаване срока на 40 години.

Концесионното възнаграждение включва:

- еднократно концесионно възнаграждение в размер на 100 хил. лв.
- годишни концесионни възнаграждения, които съдържат фиксирана и променлива част.

Размерът на фиксираното годишно концесионно възнаграждение възлиза на 44 хил. евро (87 хил. лв.).

По договора за концесия Дружеството-майка се задължава:

- да експлоатира и поддържа обекта на концесия на свой риск;
- да извърши актуализация на генералния план на пристанище Видин относно пристанищните терминали – Обект на концесията;
- да извършва инвестиции, съгласно предвидените годишни инвестиционни програми;
- да разработва и представя за одобрение от концедента годишни инвестиционни програми в срок до 30 октомври на предходната година;
- предварително да съгласува и да получи одобрение от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията за извършване на подобрения в обекта на концесията, които не са предвидени в съответната годишна инвестиционна програма;
- не променя предназначението на обекта на концесията;
- представя и поддържа банкови гаранции;

Договорът за концесия се прекратява при изтичане на срока на договора, по взаимно съгласие, поради обстоятелства по Закона за концесиите или при виновно неизпълнение на задълженията на една от страните.

През 1 януари 2021 г. – 31 декември 2021 г. Дружеството е поело задължение да извърши инвестиции в пристанищни терминали „Видин - Север” и „Фериботен комплекс Видин” в размер на 100 хил. лв. Отчетната (разплатена) стойност към 31 декември 2021 г. на извършените инвестиции в терминала са в размер на 102 290,53 лв.

През 2013 г. влиза в сила договор, подписан между Дружеството-майка и Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, относно концесия на услуга за предоставяне на концесия за услуга върху пристанищен терминал Пристанищен терминал Никопол, част от пристанище за обществен транспорт с национално значение Русе. Договорът е за срок от 35 години и предвижда и гратисен период с продължителност 60 (шестдесет) месеца, който започва да тече от датата на влизане в сила на договора за концесия.

Концесионното възнаграждение включва:

- еднократно концесионно възнаграждение в размер на 5 хил. лв.
- годишни концесионни възнаграждения, които съдържат фиксирана и променлива част.

Годишното концесионно плащане се състои от две части:

- фиксирана част на годишното концесионно плащане в размер на 3 хил. лв. (без ДДС).
- променлива част в размер на 3 % от общия размер на нетните приходи от всички дейности за текущата година, свързани с ползването на обекта на концесията.

За срока на концесията Дружеството-майка се задължава да изпълнява определени по направления, видове, обем и стойност строителни и монтажни работи и дейности по поддържане, рехабилитация, реконструкция и разширение на пристанищния терминал и осигуряване и поддържане на пристанищно оборудване и други активи и програми в размер на 57 600 лева без ДДС.

По договора за концесия Дружеството-майка се задължава да:

- управление пристанищните услуги и на обекта на концесията.
- за изпълнение на предложените планове и програми.
- достигане на средногодишен товарооборот в размер на най-малко 1 600 (хиляда и шестстотин) условни транспортни единици в рамките на първите 5 години от влизане в сила на договора за концесия и да достига средногодишен товарооборот в размер не по-малък от предложени средногодишен товарооборот в рамките на всеки две години от оставащия период от срока на концесията;
- да предоставя и поддържа потвърдени безусловни неотменяеми годишни гаранции, издадени от банки, одобрени от концедента;
- да застрахова и поддържа подходяща и достатъчна за извършваната дейност застраховка на обекта на концесия, за своя сметка в полза на Концедента.

Договорът за концесия се прекратява при изтичане на срока на договора, по взаимно съгласие, поради обстоятелства по Закона за концесиите или при виновно неизпълнение на задълженията на една от страните.

През 1 януари 2021 г. – 31 декември 2021 г. Дружеството е поело задължение да извърши инвестиции в Пристанищен терминал Никопол, част от пристанище за обществен транспорт с национално значение Русе в размер на 0,8 хил. лв. Отчетната (разплатена) стойност към 31 декември 2021 г. на извършените инвестиции в терминала са в размер на 3,3 хил. лв.

Във връзка със сключени концесионни договори следва да бъдат поддържани банкови гаранции на обща стойност 455 хил. лв.

На 06 март 2013 г. влиза в сила договор, подписан между Групата и Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията за предоставяне на концесия на „Пристанищен терминал Лом” – част от пристанище за обществен транспорт Лом, с национално значение – публична държавна собственост за срок от 35 години.

По договора за концесия Групата се задължава да:

- заплаща дължимите концесионни възнаграждения (еднократно концесионно възнаграждение в размер на 150 хил. лв. без ДДС и годишни концесионни плащания, които съдържат фиксирана и променлива част);
- извършва пристанищните услуги на свой риск, като е създават условия за непрекъснатост на предоставянето на услугите и е осигурява достъп до терминалите и осъществяването от тях пристанищни услуги не по-малко от 8 часа в денонощието;
- поддържа и експлоатира обекта на концесия на свой риск, с грижата на добър стопанин и в съответствие с изискванията на действащото законодателство, регламентиращо дейности и действия, произтичащи от договора за концесия;
- за периода 01 януари 2021 г – 31 декември 2021 г. задълженията за инвестиции е в размер на 874 хил. лв., изпълнението на инвестиционната програма е в размер на 973 хил. лв.;
- оповестява публично цените и условията на предлаганите пристанищни услуги, които предоставя, както и евентуалните отстъпки;
- поддържа инфраструктурата на пристанищния терминал в добро оперативно състояние, като осъществява за своя сметка необходимите ремонти.

На 05 ноември 2010 г. между Община Русе и Групата е подписан Договор за предоставяне достъп за извършване на пристанищни услуги в пристанище за обществен транспорт с регионално значение „Пристис“.

Групата има поет ангажимент за извършване на пристанищни услуги в пристанище „Пристис“ като ползва и поддържа пристанищната територия и изградените на нея обекти – публична общинска собственост. Съгласно подписано на 08 декември 2015 г. допълнително споразумение, договорът е със срок на действие до приключване на процедура по предоставяне на пристанище „Пристис“ на концесия, но не повече от 5 години.

В резултат на проведена открита процедура за предоставяне на концесия на пристанище за обществен транспорт с регионално значение „Пристис“ и по силата на Решение № 707 на Общински съвет – Русе, прието с Протокол № 28 от 14 декември 2017 г., Групата е определена за концесионер на пристанище „Пристис“. На 04.01.2018 г. между Общински съвет – Русе, представляван от Кмета на Община Русе и Групата е подписан Договор за предоставяне на концесия за пристанище за обществен транспорт с регионално значение „Пристис“ – публична общинска собственост. Договорът влиза в сила от 01 април 2019 г. и е със срок от 35 години.

С влизането в сила на договора за концесия се прекратява действието на договора за предоставяне достъп за извършване на пристанищни услуги в пристанище за обществен транспорт с регионално значение „Пристис“.

По договора за концесия Групата има задължения да:

- извършва годишни концесионни плащания, състоящи се от две части – фиксирана част в размер на 48 900 лв. и променлива част в зависимост от извършената дейност;
- управлява и поддържа обекта на концесия на свой риск, съобразно добрата инженерингова и експлоатационна практика, с грижата на добър стопанин и в съответствие с изискванията на действащото законодателство, регламентиращо дейности и действия, произтичащи от договора за концесия;
- поддържа пристанището в експлоатационна годност и пристанищната инфраструктура в добро оперативно състояние като осъществява за своя сметка необходимите ремонти;
- извършва пристанищните услуги на свой риск, осигурявайки тяхната непрекъснатост не по-малко от 8 часа в денонощието;
- извършва инвестиции, съгласно предвидените годишни инвестиционни програми;
- реализира годишен товарооборот, определен в условни транспортни единици като условна транспортна единица е всеки обслужен на пристанището пътник и/или корабопосещение умножено по 10.

През 2020 година Дружеството е реализирало товарооборот от 7 882 условни транспортни единици и не е извършило променливо концесионно плащане.

През 2020 година във връзка с изпълнение на договора за концесия и изискванията за оборудване на минимум 30% от корабните места на пристанище „Пристис“ със собствени, на концесионера понтони, Порт Пристис ООД закупи 11 броя понтони за оборудване на седем от корабните места на пристанище „Пристис“. Изготвен бе и Генерален план на пристанище за обществен транспорт с регионално значение „Пристис“. Генералният план на всяко едно пристанище за обществен транспорт е устройствената основа за изграждането и развитието, в т. ч. разширяване на пристанището.

С Протокол от 16 юли 2021 г. Община Русе признава извършените инвестиции за първата инвестиционна година, обхваща периода от 01.04.2019 г. до 31.12.2020 г. в размер на 2 596 хил. лв. Според инвестиционната програма за 2022 г. следва да се извърши инвестиция за рехабилитация, поддържане и закупуване на октиви в размер на 25 хил.лв.

В изпълнение на договора за предоставяне на концесия за пристанище за обществен транспорт с регионално значение „Пристис“ – публична общинска собственост, на Групата е издадена банкова гаранция за добро изпълнение на концесионния договор, с размер от 100 000 лева и срок на валидност до 01 март 2028 г.

На 29 юли 2021 г. е подписан договор между Порт Бимас ЕООД и Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, относно концесия за строителство за обект

„Пристанищен терминал със зимовник – Русе, част от пристанище за обществен транспорт Русе – публична държавна собственост. Срок на концесията 35 години.

Концесионното възнаграждение включва:

- еднократно концесионно възнаграждение в размер на 6 700 лв.
- годишни концесионни възнаграждения, които съдържат фиксирана и променлива част.

Размерът на фиксираното годишно концесионно възнаграждение възлиза на 22 хил. лв., а променливата е 2% от общия размер на приходите.

По договора за концесия Групата има задължения да:

- да предоставя услуга по управление на активи на Пристанищен терминал със зимовник – Русе;
- да обработва товари и поща;
- да извършва морско-технически пристанищни услуги.

До 31 декември 2023 г. Дружеството е поело задължение да извърши инвестиции в размер на 564 хил. лв.

37. Условни активи и условни пасиви

През годината не са предявени правни иски към Групата.

Във връзка със сключени концесионни договори са поддържани банкови гаранции на обща стойност 455 хил. лв., обезпечени със залог върху вземане по депозити.

Дружеството-майка има подписан с банка Договор за поръчителство, който покрива изпълнението на задълженията по Договор за предоставяне на кредит под формата на кредитен лимит за издаване на банкови гаранции и акредитиви между дъщерно дружество и същата банка

Съгласно договор за концесия на „Пристанищен терминал Лом“ – част от пристанище за обществен транспорт Лом, Групата следва да поддържа банкови гаранции в установения размер:

- банкова гаранция за изпълнение на Инвестиционната програма за осмата инвестиционна година в размер на 83 хил. лв.;
- банкова гаранция за добро изпълнение за гарантиране изпълнението на задълженията по договора, в размер на 449 хил. лв.

Не са възникнали условни пасиви за Групата по отношение на асоциирани предприятия.

38. Категории финансови активи и пасиви

Балансовите стойности на финансовите активи и пасиви на Групата могат да бъдат представени в следните категории

Финансови активи	Пояснение	2021 '000 лв.	2020 '000 лв.
Финансови активи на разположение за продажба:			
Дялове и акции	13	24	24
Дългови инструменти по амортизирана стойност			
Депозити		100	100
		124	124
Кредити и вземания:			
Краткосрочни заеми	16	98	101
Търговски и други вземания	17	1 205	406
Пари и парични еквиваленти	18	4 649	3 963
Вземания от свързани лица	34	6 683	5 860
		12 635	10 330
Общо финансови активи		12 759	10 454

Финансови пасиви	Пояснение	2021 ‘000 лв.	2020 ‘000 лв.
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност:			
Заеми	21	30	-
Търговски и други задължения	22	595	574
Задължения към свързани лица	34	8 469	8 748
Общо финансови пасиви:		9 094	9 322

Вижте пояснение 4.16 за информацията относно счетоводната политика за всяка категория финансови инструменти. Описание на политиката и целите за управление на риска на Групата относно финансовите инструменти е представено в пояснение 39.

39. Рискове, свързани с финансовите инструменти

Цели и политика на ръководството по отношение управление на риска

Групата е изложена на различни видове рискове по отношение на финансовите си инструменти. Най-значимите финансови рискове, на които е изложена Групата са пазарен риск, кредитен риск и ликвиден риск.

Управлението на риска на Групата се осъществява от централната администрация на Групата в сътрудничество с управителния съвет. Приоритет на ръководството е да осигури краткосрочните и средносрочни парични потоци, като намали излагането си на финансови пазари. Най-съществените финансови рискове, на които е изложена Групата, са описани по-долу.

39.1. Анализ на пазарния риск

Следствие на използването на финансови инструменти Групата е изложена на пазарен риск и по-конкретно на риск от промени във валутния курс, лихвен риск, както и риск от промяната на конкретни цени, което се дължи на оперативната и инвестиционната дейност на Групата.

39.1.1 Политически риск

Политическият риск отразява влиянието на политическите процеси в страната, които от своя страна влияят върху възвръщаемостта на инвестициите. Определящ фактор за дейността на даден отрасъл и респективно дейността на фирмата е формулираната от правителството дългосрочна икономическа програма, както и волята да се осъществяват набелязаните приоритетни стъпки. Степента на политическия риск се асоциира с вероятността за промени в неблагоприятна посока на водената от правителството икономическа политика или в по-неблагоприятния случай - смяна на правителството и като следствие от това с опасността от негативни промени в инвестиционния климат.

В условията на международна нестабилност, породена от надигания се тероризъм, опасността от завладения цял свят COVID 19 и войната в Украйна, политическият риск зависи от мерките, които правителството предприема за противодействие и за ограничаване на негативните ефекти от настъпващата криза. Икономическата и фискална политика на правителството е насочена към:

- приемане на икономически мерки за ограничаване на настъпващата криза и постигане на макроикономическа устойчивост;
- стимулиране конкурентоспособността на икономиката;
- подобряване качеството на социалните системи и стандарта на живот.

Основните политически рискове за България засягат:

- Стабилността на българското правителство - от това до голяма степен зависи изпълнението на заложените цели в Националната програма за развитие „България 2030“, където усилията са насочени към реализиране до някаква степен на „популистки мерки“ поради непрекъснатото напрежение от парламентарни избори, реализация по посока на гарантиране на енергийната сигурност на страната свързана с либерализация на пазара на електроенергия и природен газ, повишаване растежа и конкурентоспособността на българската икономика, ограничаване на негативните демографски тенденции, в т.ч повишаване на раждаемостта,

намаляване на младежката емиграция, балансирана имиграционна политика, съобразена с потребностите на българския бизнес; увеличаване на доходите чрез заетост и по-голяма производителност на труда; подобряване здравето на нацията;

- Финансовата политика на страната. В тази насока усилията на правителството са насочени към изграждане на стабилна финансова система като предпоставка за устойчиво икономическо развитие и поддържане на атрактивна инвестиционна среда; устойчиво нарастване на доходите и борба със сивата икономика;
- Процеса по усвояване на средства от ЕС. Наблюдение на: ефективното управление на средствата от Европейския съюз за осигуряване на максимален положителен ефект и реализация на адекватно участие в преговорите за бъдещето на бюджета на ЕС и в частност Кохезионната политика;
- Борбата срещу корупционните практики и организираната и битова престъпност - резултатите рефлектират върху доверието на Европа и чуждестранните инвеститори;
- Поетите от българско правителство ангажименти в конфликта между двете страни се изразяват в подкрепа на позицията на северноатлантическия пакт и участие в антируската кампания.

39.1.2 Макроикономически риск

През изтеклата година се наблюдаваше неочаквано силно глобално икономическо възстановяване. През 2020 г. Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) прогнозира глобален икономически растеж от 4,2 на сто през 2021 г. след спада от 4,2 на сто през 2020 г. Но това възстановяване е неравномерно, като най-забележително се представят страните с високи доходи: постигнатият ръст на икономиката на САЩ е от 5,6%, а на еврозоната – 5,2% през 2021 г., докато през 2020г. се очакваше икономиката на САЩ да се разшири с 3,2%, а на еврозоната – с 3,6%.

Като цяло, според последната икономическа перспектива, „производството в повечето страни от ОИСР сега е близо или над нивата отпреди пандемията“. Все пак „силата на възстановяването все още не е позволила пълно излекуване на глобалната икономика от последиците от пандемията“, допълва ОИСР.

Поразителната характеристика на това възстановяване е неговата неравномерност в множество измерения — относително представяне на по-богатите и по-бедните страни, разпространението на ваксинацията срещу коронавируса, степента и характеристиките на политическата подкрепа, поведението на пазарите на труда, моделите на секторно търсене, степента на смущения във веригите на доставки и недостиг на жизненоважни ресурси.

Въпреки възстановяването според ОИСР световното производство все още е с 3,5% под прогнозата преди пандемията в края на 2021 г. Най-важното е, че загубената продукция е неравномерно разпределена, с относително по-големи загуби в развиващите се икономики със средни доходи, отколкото в тези с високи доходи, и най-големи загуби в страните с ниски доходи, с ужасни последици за най-бедните в света.

Икономиката на ЕС се възстановява от предизвиканата от пандемията рецесия по-бързо от очакваното. С напредването на кампаниите за ваксинация и с постепенното премахване на ограниченията растежът се възобнови благодарение на повторното отваряне на икономиката, като се очаква тя да продължи да отбелязва растеж въпреки засилващите се предизвикателства и да постигне темп на растеж от 5 %, 4,3 % и 2,5 % съответно през 2021 г., 2022 г. и 2023 г. Очаква се темповете на растеж в еврозоната да бъдат същите като тези за ЕС през 2021 г. и 2022 г., а през 2023 г. темпът на растеж се очаква да бъде 2,4 %. Тази прогноза зависи в голяма степен от два фактора: развитието на пандемията от COVID-19 и темпото, с което предлагането се адаптира към бързото възстановяване на търсенето след повторното отваряне на икономиката.

През второто тримесечие на 2021 г. бе най-високият отчетен досега. Толкова висок, колкото безпрецедентния спад на БВП през същия период миналата година по време на първата вълна на пандемията. През третото тримесечие на 2021 г. икономиката на ЕС възвърна нивото си на производителност преди пандемията и премина от възстановяване към растеж.

Този растеж ще продължи да бъде стимулиран от вътрешното търсене. Подобряването на пазарите на труда и очакваното намаляване на спестяванията следва да допринесат за запазване на стабилно темпо на разходите от страна на потребителите. Прилагането на

Механизма за възстановяване и устойчивост също започва да играе важна роля за стимулирането на частните и публичните инвестиции.

Въпреки това тенденцията на икономически растеж се сблъсква с нови предизвикателства. Пречките и сътресенията в предлагането в световен мащаб затрудняват дейността в ЕС, най-вече в неговия силно интегриран производствен сектор. Освен това след рязък спад през 2020 г. цените на енергията, най-вече на природния газ, се увеличиха с тревожни темпове през последния месец и понастоящем са доста над равнищата отпреди пандемията. Това ще повлияе отрицателно на потреблението и инвестициите.

Пазарите на труда в ЕС се подобриха значително благодарение на облекчаването на ограниченията върху дейностите, насочени към потребителите. През второто тримесечие на тази година икономиката на ЕС създаде около 1,5 милиона нови работни места, много работници излязоха от схемите за запазване на работните места, а процентът на безработица намалю. Общият брой на заетите лица в ЕС обаче все още е с 1 % по-малко от нивото преди пандемията. В прогнозата се предвижда заетостта в ЕС да нарасне с 0,8 % тази година, с 1 % през 2022 г. и с 0,6 % през 2023 г. Очаква се следващата година заетостта да надхвърли равнището си отпреди кризата и да започне да нараства през 2023 г. Очаква се безработицата в ЕС да намалее от 7,1 % тази година на 6,7 % и на 6,5 % съответно през 2022 г. и 2023 г. В еврозоната се очаква тя да бъде 7,9 %, 7,5 % и 7,3 % през трите години.

След няколко години на ниска инфлация силното възобновяване на икономическата активност в ЕС и в много развити икономики беше придружено от нарастване на инфлацията над прогнозираните равнища.

Съществува несигурност и рисковете около перспективите за растеж остават много високи. Въпреки че въздействието на пандемията върху икономическата активност намалю значително, COVID-19 все още не е победен и възстановяването зависи в голяма степен от развитието на болестта както в рамките на ЕС, така и извън него. На фона на неотдавнашното рязко увеличение на случаите на заразени в много държави, не може да се изключи повторното въвеждане на ограничения, които оказват въздействие върху икономическата дейност. В ЕС този риск е особено важен в държавите членки със сравнително нисък процент на ваксинация.

Икономическите рискове са свързани и с възможното продължително въздействие на настоящите ограничения и пречки при предлагането.

Основният благоприятен риск за перспективите за растеж е свързан с потенциалното повишаване на ефективността и с трайния напредък в областта на производителността, стимулирани от породените от пандемията структурни промени. Инвестициите, подсилени от Механизма за възстановяване и устойчивост, и съпътстващите структурни реформи ще бъдат от основно значение в това отношение. Като цяло балансът между рисковете, които засягат тази прогноза, клони в неблагоприятна посока.

Тази неблагоприятна прогноза е подсилена и избухналата в края на февруари война между Русия и Украйна, която може да се превърне в най-големия конфликт в Европа от Втората световна война насам. Според Financial Times тя разби надеждите за силно световно икономическо възстановяване от коронавируса поне в краткосрочен план, пише. Инвазията на Русия в Украйна разтърси финансовите пазари, а засилените геополитически напрежения вероятно ще ускорят и без това високата инфлация и ще усложнят проблемите с веригите на доставка. Прякото влияние на по-слабата търговия с Русия, икономическите санкции, наложени върху Москва от САЩ и ЕС, и финансовата зараза вероятно ще бъдат засенчени от непреките последици от ефекта върху доверието на бизнеса и потребителите и пазарите на суровини. Тези последици може да варират от сравнително ограничени до изключително сериозни. Ако енергийните цени продължат да се вдигат, това лесно може да бутне световната икономика във втора рецесия за три години.

39.1.3 Инфлационен риск

Инфлацията в страната е важен фактор, касаещ реалната възвращаемост на инвестициите в България. Основните рискове, свързани с инфлацията се отнасят до развитието на международните цени и до темпа на икономически растеж в страната.

Съгласно представените данни на Националния статистически институт (НСИ) годишната инфлация в България Годишната инфлация за декември 2021 г. спрямо декември 2020 г. е 7.8%. Средногодишната инфлация за периода януари - декември 2021 г. спрямо периода януари - декември 2020 г. е 3.3%.

Голяма част от инфлацията, която отчита статистиката в момента, идва отчасти: през храни, горива, транспорт. Например само за година цените на дребно на най-масовият бензин и на дизела в страната са се увеличили с една трета, а на пропан-бутана с почти две трети. Друг фактор са нарушените вериги на доставки (суровини, транспорт) заради ковид кризата, като недостигът логично повишава цената им не само в България.

Индексът на потребителските цени за декември 2021 г. спрямо ноември 2021 г. е 100.9%, т.е. месечната инфлация е 0.9%. През декември 2021 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се повишили. Централното газоснабдяване е посъпнало със 7.9%, газообразни горива за битови нужди – с 1.2%, въглища – с 9.8%, дърва за отопление – с 0.5%, увеличение има и при горивата, посъпнали, макар и с малко, са бялата техника. През декември 2021 г. е регистрирано увеличение на цените на лекарските и стоматологичните услуги съответно с 0.5 и 0.2%, а цените на лекарствените продукти остават на равнището от предходния месец. Намаление се наблюдава единствено при облекло и обувки и то е с 0.8%.

Инфлацията е важна, тъй като освен разполагаемия доход тя изяжда и от доходността на инвестициите, ако е извън здравословните нива. Разбира се, всичко е доста условно и зависи както от потребителския профил на човека, така и от спестовния му план.

Годишна инфлация, измерена чрез Индекс на потребителските цени, по години:

Годишна инфлация, измерена чрез Индекс на потребителските цени, по години										
2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
2.80%	4.20%	-1.60%	-0.90%	-0.40%	-0.80%	2,1%	2,8%	4,2%	1,7 %	7,8%

Очакванията са инфлационната вълна шумно да се разбие в брега и да се оттегли през пролетта на 2022 г. Въпросът обаче е, че има риск (и той съвсем не е за подценяване) тази прогноза да не се сбъдне и по-високата инфлация да се задържи за по-дълго време: заради пренастройване на работни процеси след ковид кризата и липса на служители за тях, по-бавно възстановяване на някои доставки или пък закъсняло изтегляне на стимулите от страна на централните банки и правителствата.

Всички тези фактори са глобални. Като малка и отворена икономика, която освен това няма и собствена парична политика обаче, България разполага с много по-ограничен набор от мерки, с които да противодейства на „вноса“ на инфлация. А и страната е след нови избори, протича процеса на обсъждане на Бюджет 2022 и логично натискът за осезаемо увеличение на доходите (което също може да подхрани инфлацията) се засилва.

39.1.4 Валутен риск

По-голямата част от сделките на Групата се осъществяват в български лева и евро. Поради фиксираният валутен курс на лева към еврото, евровите транзакции не излагат Групата на валутен риск. Чуждестранните транзакции на Групата, деноминирани главно в щатски долари излагат Дружеството на валутен риск.

Валутният риск обобщава възможните негативни импликации върху възвращаемостта на инвестициите в страната, вследствие на промени във валутния курс. Като гарант за макроикономическата стабилност, България ще запази паричния съвет при съществуващото равнище на фиксиран валутен курс от 1.95583 лева за 1 евро до присъединяването на страната към еврозоната.

На база прогнозите на Goldman Sachs, че икономиката на еврозоната ще расте с по-бързи темпове от тази на САЩ през 2022 г. Банката очаква БВП да се разшири, съответно, с 4,4% и 3,5%. Стойността на глобалните платежни трансакции в евро се повишава до тази на щатския долар, показват данни от международната разплащателна мрежа Swift. Това означава, че активността във валутата се повишава. Стойността на трансакциите в евро изпреварват тази в долари. Разликата между двете валути на световната сцена стана значително по-малка от началото на пандемията. Потенциалните причини за това включват координираните усилия на ЕС да подкрепи икономиката си в настоящата криза и продължаващата фискална политика с нулеви лихви в региона. Същевременно вярата в американската икономика и нейния растеж е нестабилна, според CNBC, тъй като несигурността около икономическия пакет на президента Джо Байдън продължава.

Общият международен успех на еврото като силен втори играч е изненада за икономистите, тъй като щатският долар дълго време се разглеждаше като единствената международна търговска валута. За добро или за лошо, българската икономика е сериозно обвързана с икономиката на еврозоната - над 60% от износа ни е към страни, използващи еврото като основна валута, като това засилва допълнително положителния ефект от ниския курс долар/лев. Общият международен успех на еврото като силен втори играч е изненада за икономистите, тъй като щатският долар дълго време се разглеждаше като единствената международна търговска валута.

След ескалацията на войната в Украйна еврото вече не е толкова стабилно, стойността му се понижи с около 5% през последния месец. Еврото падна под паритета спрямо убежищния швейцарски франк по време на азиатската търговия, като за първи път от януари 2015 г. насам се срива до това ниво на фона на засилената загриженост на инвеститорите във връзка с нахлуването на Русия в Украйна. Войната в Украйна се развива бързо - твърде бързо, за да може Европейската централна банка да има ясна представа как да промени паричната си политика, а Международният валутен фонд предупреди, че продължаващата война и свързаните с нея санкции ще окажат сериозно въздействие върху световната икономика.

39.1.5 Лихвен риск

Политиката на Групата е насочена към минимизиране на лихвения риск при дългосрочно финансиране. Към 31 декември и на двата сравними периода Групата е изложена на риск от промяна на пазарния лихвен процент по банков заем с променлив лихвен процент. Всички други финансови активи и пасиви на Групата са с фиксирани лихвени проценти.

39.2 Анализ на кредитния риск

Кредитният риск представлява рискът даден контрагент да не заплати задължението си към Групата. Групата е изложена на този риск във връзка с различни финансови инструменти, като напр. при предоставянето на заеми, възникване на вземания от клиенти, депозирание на средства и други. Излагането на Групата на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на финансовите активи, признати в края на отчетния период, както е посочено по-долу:

	2021	2020
	'000 лв.	'000 лв.
Групи финансови активи – балансови стойности:		
Ценни книжа и депозити	124	124
Краткосрочни заеми	98	101
Търговски вземания	1 205	406
Вземания от свързани лица	6 683	5 860
Пари и парични еквиваленти	4 649	3 963
Балансова стойност	12 759	10 454

Групата редовно следи за неизпълнението на задълженията на свои клиенти и на други контрагенти, установени индивидуално или по групи, и използва тази информация за контрол на кредитния риск. Когато разходите не са прекалено високи, се набавят и използват данни за кредитен рейтинг от външни източници и/или финансови отчети на клиентите и другите контрагенти. Политика на Групата е да извършва трансакции само с контрагенти с добър кредитен рейтинг. Ръководството на Групата счита, че всички гореспоменати финансови активи, които не са били обезценявани или са с настъпил падеж през представените отчетни периоди, са финансови активи с висока кредитна оценка.

Групата не е предоставяла финансовите си активи като обезпечение по други сделки освен описаните в пояснения 34, 36 и 37 от консолидирания финансов отчет.

Търговските вземания се състоят от голям брой клиенти в различни индустрии и географски области. На базата на исторически показатели, ръководството счита, че кредитната оценка на търговски вземания, които не са с изтекъл падеж, е добра.

Кредитният риск относно пари и парични еквиваленти се счита за несъществен, тъй като контрагентите са банки с добра репутация.

Загуба от обезценка не е признавана по отношение на вземания, за които Групата е направила преценка, че има реална възможност за тяхното събиране. Балансовите стойности описани по-горе, представляват максимално възможното излагане на кредитен риск на Групата по отношение на тези финансови инструменти.

39.3 Анализ на ликвидния риск

Ликвидният риск представлява рискът Групата да не може да погаси своите задължения. Групата посреща нуждите си от ликвидни средства, като внимателно следи плащанията по погасителните планове на дългосрочните финансови задължения, както и входящите и изходящи парични потоци, възникващи в хода на оперативната дейност. Нуждите от ликвидни средства се следят за различни времеви периоди - ежедневно и ежеседмично, както и на базата на 30-дневни прогнози. Нуждите от ликвидни средства в дългосрочен план - за периоди от 180 и 360 дни, се определят месечно. Нуждите от парични средства се сравняват със заемите на разположение, за да бъдат установени излишъци или дефицити. Този анализ определя дали заемите на разположение ще са достатъчни, за да покрият нуждите на Групата за периода.

Групата държи пари в брой, за да посреща ликвидните си нужди за периоди до 30 дни. Средства за дългосрочните ликвидни нужди се осигуряват чрез заеми в съответния размер

Финансовите активи като средство за управление на ликвидния риск

При оценяването и управлението на ликвидния риск Групата отчита очакваните парични потоци от финансови инструменти, по-специално наличните парични средства и търговски вземания. Наличните парични ресурси и търговски вземания не надвишават значително текущите нужди от изходящ паричен поток. Съгласно сключените договори всички парични потоци от търговски и други вземания са дължими в срок до един месец.

39.4 Други рискове, свързани с влиянието на основните макроикономически фактори

Рискът, асоцииран със степента на стабилност и перспективите за растеж на националната икономика, влияе съществено при формиране на нагласите и поведението на инвеститорите.

Трите основни приоритета, които са начертани за развитието на националната икономика през следващата година са:

- Овладяване на епидемията - на първо място е овладяването на епидемията и увеличаване на ваксинационното покритие. Голяма част от населението все още не е ваксинирано. При средно над 70% нива на ваксинация в Европа, за България този процент е едва 30%. За да се увеличи ваксинацията обаче е необходима активна информационна кампания и организация с цел убеждаване на населението за ползите от ваксините, както и ускоряване и улесняване на процеса. При развитие и действащия в момента Омикрон вариант на коронавируса икономиката ни рискува да претърпи не едно, а поредица от затваряния, което ще прекъсне отново веригите на доставките и ще задълбочи вече създадената криза. В условията на нарастващи потребителски цени и цени на електроенергията този сценарий е крайно нежелателен и пагубен за държавата. Трябва да се има предвид, че с навлизането на нови ваксини и лекарства за терапия вирусът няма да е така застрашителен за населението на развитите държави. Проблемът обаче ще остане да застрашава развиващите се държави, а ако България продължи с влошения темп на ваксинация, ще продължи да се причислява към тази изоставаща по резултати група страни. Разбира се, при този сценарий влизането на България в еврозоната ще бъде застрашено и отново отложено, а държавният дълг ще продължава да нараства;

- Овладяване на инфлацията - нарушенията във веригата на доставките и повишеното търсене на енергийни ресурси при ограничено предлагане доведоха до увеличаване на цените. За САЩ инфлацията достигна безпрецедентни нива, които не са наблюдавани от 90-те години на миналия век. Към декември 2021 г. измерената инфлация за американската икономика е 6,8% - най-високото ниво от 1982 г. насам. Въпреки че централните банки дълго време твърдяха, че събитията са временни и пазарът постепенно ще се адаптира, което ще доведе и до отслабване на инфлацията, сигналите в последния месец показват, че това вероятно няма да се случи до

края на 2022 г. Инфлацията ще намалява, но с по-бавен темп от очаквания, като същевременно се очаква и централните банки да увеличат лихвите. Наред с тези прогнози вече е налице и увеличаване на работните заплати в редица сектори, като напълно възможно е при ускоряваща се инфлация да се увеличи и безработицата - т.е. да се стигне до стагфлация в определени държави и региони. Особено застрашена от стагфлация е Великобритания, където в резултат от Brexit има вече недостиг на работна ръка, както и поради зависимостта ѝ от доставките на природен газ. За България има два основни пътя, които трябва да се следват, за да ни преведат през лабиринта на влошена икономическа обстановка в следващите години. Това са Зеленият преход и усвояването на средствата по Националния план за възстановяване и устойчивост 2021-2027. Навременните и качествени инвестиции в тези две направления ще осигурят необходимите условия за икономически растеж и ще компенсират всички съществуващи и потенциални дисбаланси в икономиката ни. И обратното - всяко забавяне в прилагането им ще има крайно негативно отражение, и то за дълъг период от време. Към настоящия момент друг важен акцент е как по-какъв начин ще може да бъде овладяна инфлацията след избухването на войната в Украйна. В тази ситуация България не може да се справи сама. Това, което би могло да се направи, е да се преразгледа държавния бюджет за тази година и да се променят стратегиите по повод за участието ни в защитните сили на НАТО, това да се бюджетира, да се трупат резерви, отколкото да се увеличават разходите. Основният проблем е цената на енергийните ресурси, която ще се вдига нагоре и вероятно ще се удвои. През Украйна преминават около една трета от доставките на природен газ за ЕС и остават каналите за износ на природен газ от Русия – „Северен поток“ и „Турски поток“, които преминават през България. Това ще бъде инструмент за влияние на Руската федерация върху ЕС и вкл. и върху България. Според експертите е възможно Русия да се опита да вклини разединение в ЕС и то да дойде през България, заради наличието на такава тръба. Прогнозира се цената на газа да скочи поне двойно за европейците до края на годината. Санкциите, които ЕС налага, заедно със САЩ и Великобритания засега не засягат енергийните доставки. „Северен поток 2“ така или иначе не работи като канал за доставка засега, но „Северен поток 1“ и „Южен поток“ работят и санкциите няма да ги засегнат;

- Намаляване на неравенствата - проблемът с неравенствата на доходите в България съществува отдавна, но за съжаление, се заобикаля постоянно от началото на прехода. Това неравенство проличава особено силно в периоди на икономически кризи, които са особено силно изразени сред населението с най-ниски доходи. При линия на бедността от 413 лева броят на лицата под нея надхвърля 1,6 млн. души, или близо 25% от населението на страната. Предвиденото увеличение на минималната работна заплата до 720 лева обаче няма да реши проблема с неравенството. За тази цел е необходима промяна в данъчната политика и преминаване от плосък данък към прогресивно подоходно облагане. Това е единственият механизъм, който има потенциала да осигури баланс в разпределението на доходите, но дълги години беше пренебрегван с твърдението, че така ще се получи отлив на много желаните чуждестранни инвестиции. Истината обаче е, че притокът на инвестиции не зависи толкова от данъците, а от осигурената добра инфраструктура или най-общо казано - от подходящи и благоприятни условия за развитие на бизнеса. С намаляване на корупцията, каквото е заявеното намерение на новото правителство, можем да очакваме и повишено доверие на чуждестранните инвеститори и съответно да имаме очаквания за нарастване на преките чуждестранни инвестиции.

40. Политика и процедури за управление на капитала

Целите на Групата във връзка с управлението на капитала са:

- да осигури способността на Групата да продължи да съществува като действащо предприятие; и
- да осигури адекватна рентабилност за акционерите, като определя цената на продуктите и услугите си в съответствие с нивото на риска.

Групата наблюдава капитала на базата на съотношението на коригирания капитал към нетния дълг. Групата определя коригирания капитал на основата на балансовата стойност на собствения капитал и субординирания дълг, представени в консолидирания отчет за финансовото състояние. Субординираният дълг включва необезпечените заеми на Групата. Нетният дълг включва сумата на всички задължения, намалена с балансовата стойност на

парите и паричните еквиваленти. Целта на Групата е да поддържа съотношението на коригирания капитал към нетен дълг в разумни граници.

Капиталът за представените отчетни периоди може да бъде анализиран, както следва:

	2021	2020
	'000 лв.	'000 лв.
Собствен капитал	76 553	74 591
+Субординиран дълг	5 791	6 074
Коригиран капитал	82 344	80 665
+Дълг	12 236	12 707
- Пари и парични еквиваленти	(4 649)	(3 963)
Нетен дълг	7 587	8 744

Групата управлява структурата на капитала и прави необходимите корекции в съответствие с промените в икономическата обстановка и рисковите характеристики на съответните активи. За да поддържа или коригира капиталовата структура, Групата може да върне капитал на акционерите, да емитира нови акции или да продаде активи, за да намали задълженията си.

Групата не е променяла целите, политиките и процесите за управление на капитала, както и начина на определяне на капитала през представените отчетни периоди.

41. Събития след края на отчетния период

На 24 февруари 2022 година Русия започна война в цяла Украйна. Към датата на съставяне на настоящия отчет Ръководството на Групата не е способно да определи какъв ще е ефекта върху икономиката и в частност върху дейността. Въпреки това Ръководството е на мнение че тези събития ще се отразят трайно негативно в световен мащаб, респективно в развитието на компаниите и икономическите последици ще са изключително сериозни. Нивата на потребителска инфлация в световен мащаб вече се усещат изключително тежко. Енергийната зависимост на целия Европейски съюз от енергиен внос е огромна. Рязката инфлация в цените на енергийните суровини е факт, а това води до ръст в разходи, които са част от всяко производство. Освен пряко върху цените за отопление, транспорт и енергия на домакинствата в по-дългосрочен план това може допълнително да захрани инфлацията в почти всички потребителски стоки. Освен хранителни и енергийни суровини, войната заплашва да предвизвика и глобален недостиг и съответно инфлация в редица индустриални материали и суровини, което ще се отрази непряко върху дейността и на дружеството, предвид, че ще оскъпи себестойността на предлаганите услуги.

42. Други оповестявания.

Икономическите последици от войната в Украйна вече са изключително сериозни. Според МВФ цените на енергията и суровините — включително на пшеницата и другите зърнени култури — рязко се повишиха, утежнявайки допълнително инфлационния натиск от смущенията във веригата за доставки и от възстановяването от пандемията, предизвикана от Covid-19. Ценовите сътресения ще окажат влияние и в световен мащаб, особено върху бедните домакинства, за които храната и горивата представляват значителна част от разходите. Ако конфликтът ескалира, икономическите щети ще бъдат още по-опустошителни. Санкциите срещу Русия също така ще окажат значително въздействие върху световната икономика и финансовите пазари, като ще имат значителни странични ефекти и в други държави.

COVID-19 все още не е победен и възстановяването зависи в голяма степен от развитието на болестта както в рамките на ЕС, така и извън него. На фона на неотдавнашното рязко увеличаване на случаите на заразени в много държави, не може да се изключи повторното въвеждане на ограничения, които оказват въздействие върху икономическата дейност. В ЕС този риск е особено важен в държавите членки със сравнително нисък процент на ваксинация.

Предвид извънредността на ситуацията, Ръководството на Групата, не е в състояние да оцени надежно влиянието на войната в Украйна и продължаващата коронавирусна пандемия върху бъдещото финансово състояние и резултатите от дейността си. Въпреки това, Ръководството на Групата счита, че въздействието им ще има негативен ефект, както върху икономиката на

страната, така и върху дейността на Групата, най-малкото в резултат на повишаващата се несигурност и инфлация.

Поради неяснотата на продължителността на събитията в Украйна, непредсказуемостта на COVID-19, е невъзможно да се направи надеждна оценка на риска от поява на финансов или друг ефект, поради което не могат да се подготвят и предприемат мерки за неутрализиране или въздействие.

43. Одобрение на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет към 31 декември 2021 г. (включително сравнителната информация) е приет от Управителния съвет на Предприятието–майка на 27 април 2022 г.